

Előfizetési díj:

Negyedévre 1 frt
Félévre 2 frt
Égész évre 4 frt

Egyes szám 20 kr.

Megjelen havonként kétszer.

HERKULES

SZERKESZTIK:

PORZSOLT JENŐ.

PORZSOLT KÁLMÁN.

Szerkesztőség
Ferencz-körút 22. sz.
I. em. 2. a.

Kiadóhivatal
József-körút 43. szám.

Az Achilles Sport-Egylet,
Aradi Korcsolyázó-Egylet,
Budapesti polgári lövészegyes.,
Budapesti Torna-Club
Beregszászi Korcsolyázó-egylet,
Bpesti hegyvidéki Turista-Egyl.,
Budapesti Korcsolyázó-Egylet,
Budapesti Torna-Egylet,
Délvidéki Kerékpár-Egylet,
Debreczeni Korcsolyázó-Egylet
Debreczeni Torna-Egylet,
Fővárosi Vívó-Club,
Érsekújv. Vívó- s Torna-Egyes.,
Győri Csónakázó-Egyesület,
Gyöngyösi Korcsolyázó-Egylet.
Kassai Korcsolyázó-Egylet,
Kassai Tornázó- és Vívó-Egyes.
Kolozsvári Athletikai Club,

Kolozsvári Korcsolyázó-Egylet,
Körmendi Athletikai Club,
Kunstmártoni Csón.-Korcs.-Egyl.
Lévai Torna- és Vívó-Egylet
Lőcei Korcsolyázó-Egylet.
Lőcei vívó- és Torna-Egyesület,
Magy. Testgyakorlók Köre,
Márm.-szigeti ifj. torna-egylet,
Magyar Úszó-Egylet.
Maros-Vásárhelyi Torna-Egylet,
Magyar-Óvári Torna- s Vívó-Egyl.,
Marosvásárhelyi Kerékpár-Egylet,
Maros-Vásárhelyi Korcs.-Egylet,
N.-Bányai Torna- és Korcs.-Egyl.,
Nagy-Ényedi Korcsolyázó-Egyl.,
Nagy-Kanizsai Torna-Egylet,
Nagy-Kállói Korcsolyázó-Egylet,

Nemzeti Hajós-Egylet,
Neptun Bpesti Evező-Egylet,
Ó-Becsei Kerékpár-Egyes.,
Ó-budai Torna-Egylet,
Pécsi Athletikai Club,
Pozsonyi Hajós-Egylet,
Pápai Korcsolya-Egylet,
Pozsonyi Torna-Egylet,
Privigyei Korcs.-Egylet,
Rimaszombati Korcs.-Egylet
Quarnero csónakázó-egylet.
Sátoraljaújhegyi Korcs. Egyl.
Selmeczi Akad. Athléta-Club,
Soproni Korcsolyázó-Egylet,
Soproni ev. főgymn. testgy. köre.
Sportkedvelők Köre,
Szabadkai Sport-Egylet,

Szabadkai Torna-Egylet,
Szarvasi Korcsolyázó Kör,
Szatmár-Németi torna és vívót-egyl.
Szegedi Csónakázó-Egylet,
Szegedi Korcsolyázó-Egylet,
Szegedi Torna-Egylet,
Székely-Udvarhelyi Korcs.-Egylet,
Székesfehérvári Korcs.-Egylet,
Szegedi Kerékpár-Egyesület,
Szászvárosi Athletika-Club,
Széchnoki Korcsolyázó-Egylet,
Temesvári Korcsolyázó-Egylet,
Torontáli korcs.- és hajós-Egylet,
Torontáli atletikai club
Tordai Korcsolyázó-Egylet,
Ujvidéki Kerékpár-Egyesület,
Veszprémi Torna-Egyesület,
Zsombolyai Athletikai-Club,

HIVATALOS KÖZLÖNYE.

A vallás- és közoktatásügyi miniszter ő nagyméltósága 47.00. számú rendeletével ajánlja e lapot Magyarország összes tanintézetének.

A tanügyi kongresszus határozatairól.

A sok évi elvi harcnak, — mely a testi nevelés reformálása érdekében, gyűléseinken, szak- és napilapjainkban folyt, — mintegy béke feltételeit adják a II-ik tanügyi kongresszus határozatai. A határozatok nem mondanak mi újat sem a szakközönségnek, mert a bennük levő igazságok már régen megvitattak, sok tekintetben már a gyakorlatba is átmentek, de a kongresszus által határozatilag kimondva, mintegy szentesítést nyertek. Hogy e szentesítés ad-e ezen eszméknek erőt és hatalmat, hogy maguknak érvényt szerezzenek, azt nem tudjuk. Mert az első tanügyi kongresszusnak pl. a játékokra vonatkozó üdvös határozatai ugyancsak hatás nélkül hozattak. De a mostani határozatoknak legtöbbje nem tisztán általánosság, hanem olyan indítvány, melynek megvalósítását méltán várhatjuk az országos közoktatási tanácstól és a magas kormánytól.

A lapunk mult számában közölt határozatok közt a legfontosabb és minden mást háttérbe szorító követelés, hogy a testgyakorlatokra hetenként 3 óra szenteltesék és egy délután a játékokra. (Dr. Aujezsky A.) Minden más kérdés felett szabad vitatkozni, de ennél minden nevelőnek azt kell mondani, hogy erre feltétlen szükség van, ha általában valamit tenni akarunk az ifjuság erősödése ügyében. Ne hitessük magunkat semmivel; bármilyen módszerrel, bármilyen tananyaggal a heti két óra alatt kellő

eredményt nem érhetünk el, — A testnevelés reformjának megindításánál még nem hangoztattuk oly határozottan ebbeli óhajunkat, mert akkor főleg arról volt szó, hogy a szabadtéri gyakorlatok játékok és versenyek szerves részt alkossanak a tornázással, de mert e téren elérvén az eredményt, minden erővel azon kell lennünk, hogy legalább a harmadik tornaórát kivihassuk.

A hozott határozatok közt fontosabb még a tornafelügyelők szükségességének kimondása. (Hadik R.) Azt kell itt megjegyezni, hogy nemcsak helytelen tornatanár képzésünk teszi ezt szükségessé, de az is, hogy tornatanításunk ellenőrzésére sem az iskola orvosok, sem az igazgatók nem lehetnek alkalmasak.

A kongresszusnak több határozatával, mint egyik másik pontjával a versenyrendezés módjának, nem értünk egyet, de általában üdvös dolog lenne, ha most az országos tanács módokat keresne a határozatok megvalósítására.

A debreczeni kereskedelmi akadémia tornaköre.

Lapunkból olvasóink ismerhetik már azt a magas fejlettséget, melyet az ifjusági testnevelés a debreczeni kereskedelmi iskolában elért. Az ügynek ez iskolában maga az igazgató dr. Bayer Ferencz a leglelkesebb apostola és hű munkatársa, a tornakör elnöke Potomcsik Ignác. E lelkes munkáról számol be az iskola értesítője, melynek általánosabb érdeklődésre méltó ré-

szeit az alábbiakban közöljük. Az igazgató ismertette az ifjúsági tornakör alakulását, az az évi eseményeket sorolja fel:

Örömmel konstatálhatjuk, hogy tornakörünk sok tekintetben ismét haladást mutat. Nemcsak a régieknek fejlesztésével, hanem életre való ujitásokkal is iparkodunk kitűzött célunkat, ha nem is tökéletesen elérni, legalább lehetőleg megközelíteni.

Az első alap- és versenyszabályok a körülmények hatása alatt részint módosultak, részint bővültek; nevezetesen fölvevük a kör már ismertett céljai közé még a következőket is:

1. A tornakör *beszerez oly sport- és tornaszereket*, melyek által a tagok minél változatosabb kiképeztetése lehetővé tétetik.

2. A téli idény alatt a körülményekhez képest *jégpályát* létesít, vagy arról gondoskodik, hogy tagjai más testület vagy magános által fentartott pályán jutányos díj mellett korcsolyázhassanak.

3. Érdeklődést kelt a nagy közönségnél is a testgyakorlás által a test fejlődésére ható tényezők iránt, megismerteti vele a testi fejlődés ellenőrzésére szolgáló különböző eszközöket és ezek használatát.

Ez utóbbinak elérésére fölszerel külön **mérőszobát**, melynek eszközeit nemcsak a tornakör tagjai díjmentesen, hanem a tanintézet ifjúsági Segélyzőegyesületének javára fizetendő esekély díj mellett vásár- és ünnepnapok meghatározott óráiban a nagy közönség is használhatja.

Ezen itt vázolt célok elérésére az elmúlt nagy szünidő folyamán bicyclit szereztünk; de mivel kellő vezetés nem áll rendelkezésünkre, ez idén nem igen fordíthatunk gondot a kellő tanításra; szükséges, hogy a kör felügyelője előbb maga tanulja meg az ügyességet, hogy azután a tagoknak utmutatást adhasson. Egyebekben pedig új szerek vásárlásánál arra fordítottunk figyelmet, hogy minden egyes tag testalkatához és erejéhez mérten megfelelő eszközzel dolgozhassék s állandó gyakorlat útján elérhető ügyességet és szabályos testtartást sajátítson el. A felügyelő tanár minden egyes esetben szükséges utbaigazítással szolgált és a bátortalan, gyenge testalkatású avagy beteges tanulók mindig a nekik leginkább megfelelő szerekhez és gyakorlatokra utasítottak, mikben aztán a felügyelők segítették a kezdet nehézségein át.

A jégpálya létesítéséről már többet mondhatunk. A testi nevelés, a tornatanítás reformja országsszerte foglalkoztatja úgy a laikusokat, mint a szakférfiakat. Mindannyian abban megegyeznek, hogy a mennyire csak lehet, megszorítsuk a szertornázást és helyette a test szabadabb mozgását megengedő, szabad levegőben végezhető szabadtéri gyakorlatok, u. m. futás, ugrás, úszás, labdázás és korcsolyázás lépjen előtérbe. Ezeknek elsőt egész nyáron át gyakorolhatják, télre vagyis december elejétől február végeig marad a korcsolyázás és a szabadban előveendő hólapdázás sportja; mindkettő alkalmas eszköz, hogy a téli tornázást változatosabbá tegye. Miként sikerült ez első kísérletünk, hogy Debreczenben tanintézeti saját jégpályát létesítsünk, hogy gáljon arra megvilágításul következő részletesebb leírás.

December elején esett nálunk az első hó, de a talaj nem lévén még fagyott, az mihamar olvadni kezdett. Ezt az alkalmat sem akartuk elszalasztani és a torna-órák vége felé az egész osztály felállott hólapdázáshoz. Egyesek ugyan az első lapda elrepülése után félrevonultak, de a nagyobb része kitartott és öt perczig a két tábor közt egész harc folyt, melynek sebesültje

is volt: néhány betörött ablaktábla. Karácsony előtt keményebb fagy állott be, melynek következtében a hátulsó udvart a gyalogjáró kövezet mentén homokkal és téglával elkerítettük; két napon át szorgalmasan locsolgattuk öntöző kannákból napjában többször is, majd meg vizet eresztettünk az egész területre az esti órákban, a mi azután éjen át keményre fagyott. Az első napokban még használható pályát ugyan nem kaptunk, és növendékeink legfeljebb csuszkálhattak; de a torna-órák végével maguk a növendékek leöntöztették az egész pályát és néhány nap múlva már a korcsolyák elhözását is megengedhettük.

Ezen időtől fogva csak korcsolyával léphetett bárki is a jégre, kivéve azokat, kik a pálya rendbentartására, takarítására stb. önként vállalkoztak. Ez eleinte kissé nehezen ment; mert növendékeink úgy látták azt a helybeli „Margit“-fürdő jégpályáján, hogy napszamosok végzik e munkát s így nem szívesen állottak hozzá. Nem maradt más hátra, minthogy magam fogtam vagy kétszer seprőt, a mikor az urfiak korcsolyáztak és midőn a kint áldogálók észrevették, hogy tanárjuknak nem derogál ez a munka, ők sem huzódoztak többé tőle s azontul csak seprőt kellett kézbe vennem, mindjárt odaugrott egyik vagy másik, hogy elvegye tőlem s helyettem dolgozzék. „Tanár ur kérem, bizony beállhatnánk a „Margit“-ba hólapátolóknak, jégtisztítóknak jó keresetre!“ mondotta egy ily alkalommal a fiuk valamelyike, deülségre kelvén a korcsolyázó urakat és a munkában verejtékező uri napszamosokat. Ehhez hasonló élcelődés fűszerezte mindannyi munkaórákat s fokozta a jókedvű foglalkozást. Nem kell sajnálnunk az erre fordított munkánkat; mert növendékeink nemcsak a rendes gyakorló órákban, hanem a délutáni szabad időben is nagyon látogatták pályánkat. Annyira azonban — sajnos — még nem vihettük, hogy a svájci iskolák példájára mindegyik tanulónak adhatnánk kölcsönképpen korcsolyát s így kivétel nélkül valamennyi növendékünket láthatnók a jégen végig s klan; de bizunk benne, hogy jövőre azokból minél többet beszerezhetünk.

A tornaköri esti órák után pedig — mert tornatermünknek a korcsolyázókra tekintettel minden délután fűttünk — majdnem mindennap oda állottunk és megöntöztük az egész pályát, hogy a következő reggeli torna-órára síma jégtükrünk legyen. Ezt a munkát nagy buzgalommal maguk a növendékek végezték és csak ritkán kellett az iskola-szolgákat segítségül hívnom.

Előfordult, hogy éjjel havazott, s a torna-órában másnap nem korcsolyázhattunk; akkor az osztály neki állott és letakarította a pályát. Jobb és élénkebb testmozgásokat, tarkítva lelket-testet üdítő kedves szórakozásul egy-egy kis hólapdázással még a legendszeresebb torna-órán sem végezhattünk volna, mint amilyenek ezek valának. Amikor pedig február 4—5-én tömérdek hó esett s ennek eltakarítása sok fáradságba került volna, hogy ezt élvezetesebbé tegyem, hóvár építésének a tervét vettem föl, ami általános tetszéssel találkozott. Mindegyikük vagy havat hordott, vagy pedig annak rendes elhelyezéséről gondoskodott, s egyszerre csak azt láttam, hogy délutánonkint azok, kik korcsolyázni nem tudnak, vagy korcsolya hiánya miatt nem korcsolyázhatnak, serényen dolgoznak a hóváron, mely utóbb egészen szép alakot öltött bástyatornyával és lőrésivel.

A bevégzett munka után néhányszor rohamot intéztünk a bevehetetlen vár ellen; bevehetetlen annyiban, hogy a sok hólapdával ellátott sereg a korcsolyákon közeledő ellenséget alóla visszaszorítani igyekezett. Jég-

pályánkat ugyan a hólapdák özöne nem sokára ellepte, de a támadók és védők együttes munkálkodása pár perc alatt ismét eltisztította azt onnan seprűkkel és lapátokkal

Az enyhébb időnek beálltával február hó 23-án újabb munkához fogtunk: a jéggé fagyott hóvárnak a lerombolásához. Csákányok, balták és vaslapátok neki estek a falaknak, a havat az egész pályára széthánytuk, s másnap taligásokkal, városunk e speczialis alkalmazásával kihordattuk, hogy a nap sugara minél előbb száraz udvart teremtsenek s benne ismét ugrást, sulydobást gyakorolhassunk, esetleg a kihordott szereken szabadban dolgozhassunk.

Ami pedig a nagyközönségnek a testgyakorlás iránti érdeklődése fölkelését, illetve a mérőszobát illeti, ennek berendezéséhez szükséges helyiség átengedéseért az iskolafenntartó Kereskedő-Társulathoz fordultunk, mely a földszinti helyiségek közül az egyiket, közel a tornateremhez, jóakarattal e célra átengedte. Le is vittük már a rendelkezésünkre álló mérőeszközöket; legközelebbi feladatunk az lesz, hogy minél változatosabb és különböző irányban kiegészítsük a meglévőket.

A tanulók torna-törzslapjait, tornatermünk megjé-pályánk fényképeit és méreteit, valamint a tornakörünk céljaira készült jutalmakat az intézet egyéb idevágó tárgyaival együtt bejelentettük vallás- és közoktatásügyi m. kir. Miniszterium 81267. sz. a. kelt felhívására az 1898. évi április hó 10—17-éig Madridban volt tartandó hygieniai és demographiai congressussal kapcsolatban rendezendő kiállításra, hogy nyilvános szakbírálatra bocsássuk ez intézményünket. Minthogy azonban a jelenkező tanintézetek csekély számában nem tükröződhetett volna hazánk ez ügyének teljes képe, — a Miniszterium későbbi értesítése szerint egyáltalában lemondott ilyen mű tárgyak kiállításáról. Nem rajtunk mult, hogy Magyarország kereskedelmi tanintézeteinek hygieniai és demographiai szempontból teljes és helyes képét a magas Miniszterium ezen kiállításban nem nyujthatta.

A Tornakör belső igazgatására és vezetésére átvérve, ezidén is a felügyelői tisztelet a tauári kar részéről *Potomcsik Ignác*z intézeti rendes- és tornatanár gyakorolta, kinek elnökle alatt szeptember 29-én a beiratkozott tagok nagy részvétele mellett alakuló közgyűlés tartatott.

Megnyitoul az elnök az ifjusági tornakörök céljait fejtegette, mire az alapszabályok kihirdetése következett. Azután bemutatta az 1896/7. tanévben tartott versenyek győzteseinek fényképét, melyet az igazgató úr készítetett és ajándékozott a körnek, valamint az ugyanazon tanév tisztikarának csoportképét. Mindkettő keretbe foglalva a tornateremben kifüggesztetni határozatott. Az ifjuság részéről az 1897/8. tanévre következő tisztviselők választottak: Elnök Ozory István, titkár Weisz Miklós, pénztáros Schirf Henrik, osztálypénztárosok Grünwald Zoltán és Sichermann Lajos, számvizsgálók Lusztig Gyula, Propper Miklós és Schwarz Vincze.

A gyakorló órákat, tekintettel a felügyelő tanárnak az intézetben jelenlétére és a tagok tanulmányi órarendjére, télen át vasárnap d. e 10—12, hétfőn és csütörtökön d. u. 5—6-ig állapítottuk meg; de azért nyáron át, és ősszel is, ha az idő kedvezett arra, hogy dolgozhassanak az udvarban, minden délután kisebb-nagyobb csoportok benépesítették tornaterünket. Minden gyakorló órára külön egy-egy felügyelő rendeltetett, kinek feladata volt a rend fenntartásáról gondoskodni; maga az ifjusági elnök majdnem minden gyakorló órán jelen vnit; e buzgalmanak — melyet itt elismeréssel

kell felemlítenem — köszönhető, hogy a felügyelő tanár egész éven át a legrésztelenebb rendről győződött meg.

Az október hó 8-án tartott választmányi ülésen elintéztük az ingyenes tagok fölvetelét; mindenkit felmenttünk a tagsági díj fizetésétől, aki csak igényt tartott reá.

Az értesítő pontos kimutatást közöl a tanulók fejlődéséről és a tartott versenyekről, végül az anyagi ügyekről számol be: A lefolyt tanévben körünknek a fenntartó Kereskedő Társulat ismét oly kegyes volt megszavazni a már két éven át megadott 50 K.-nyi segélyt; Sander Ernő úr igazgató utján 20, Dr. Horvay Róbert úr pedig a május 21-én tartott díjversenyen 2 koruát juttatott adományul; fogadják a nemeslelkű jóttevők e helyütt is hálás köszönetünket.

A körnek bevételei e tanévben következők:

Egyenleg a múlt évről	54 Kor. 90 fill.
Tagdíjakból	175 „ 40 „
Adományokból	72 „ — „
Eyéb kisebb	2 „ 20 „

Összesen 394 Kor. 50 fill.

Ezen bevételekkel fedeztük a körnek folyó kiadásait és hozzájárultunk a Tornaszertár szaporodásánál kimutatott szerek beszerzéséhez. A felesleget pedig fennálló tartozásunk törlesztésére fordítottuk.

Záradékul el nem mulasztatom, hogy külön is hálás köszönetemet kifejezzem a „Tornakör“ iránt mindenkor jóakaró Kereskedő Társulathoz, amiért céljainkat úgy anyagilag, mint erkölcsileg előmozdítani igyekszik; csak buzditásul szolgálhatnak az idei közgyűlésen elhangzott elnöki szavak, mikor évi jelentésében ezeket „Elismeréssel kell adóznom Potomcsik Ignác tanár úrnak, ki Akadémiánk tornatanítását oda fejlesztette, hogy a hivatott tényezők ítélete szerint: Akadémiánk a tornatanítás tekintetében is első helyen áll“.

Dr. Bayer Ferencz.

Siófoki úszóversenyek.

A M. U. E. e hó 24-én tartotta meg Siófokon szokásos versenyét. Igen szép meleg idő kedvezett a versenynek, a melynek számos érdekes mozzanata volt, bár az előbbi évekhez képest csekélyebb számu nevezés volt. Közönség inkább előkelő, mint nagyszámu volt; a siófoki fürdőközönség, sajnos, minden évben kevesebb érdeklődést tanusit a versenyek iránt. A rendezés talán ez okból is sok kívánni valót hagyott fenn.

Az egyes versenyek lefolyása a következő:

I. *100 yardos úzás* Magyarország rövid távúszó bajnokságáért. Indultak négyen. 1-ső lett Gräfl Ödön, a M. U. E. tagja (1 p., 11¹/₆ mu. alatt), ki ezzel a nyolczadik bajnokságot szerezte meg; második Biegelbauer Árpád. Braumberger Hugó a startnál kiáll. Gräfl igen könnyen nyer.

II. *Nyerellenek versenye* 100 yard. Indultak hatan. 1-ső Herendy Gyula (M. U. E.) 1 p., 25¹/₆ mp. alatt; második Rózsafi Andor; harmadik Ruttkay Béla. Indultak még Görlich Jónás, Wein Vilmos és Juventius. Mintegy 4 méterrel nyerve, jó harmadik.

III. *Magyarország bajnoksága hosszú távon*, 1609 m. Első Balatoni (Gräfl) Károly a M. U. E. tagja, 28 p., 34 mp. alatt; második Orlik Simon (Bécs). Ez a verseny volt a legérdekesebb, bár csak hárman álltak ki. Orlik, a tavalyi siófoki győztes, Halmay, a mult évi bajnok és Gräfl Károly. A vélemények nagyon megoszlottak a ver-

seny kimenetelére nézve. Tapasztalt és idősebb sportférfiak Orlik mellett nyilatkoztak, a fiatalabbak és hevesebbek Gräfl Károlyra esküdtek, Halmainak még aránylag legcsekélyebb pártja volt. A verseny 220 yardos pályán folyt le. A start után 100 méterig együtt halad a három versenyző, azután Orlik előre vág és erős tempóval igyekszik ellenfeleit kimeríteni. Halmay a 2-ik hosszánál feladja a versenyt, Gräfl azonban szívósan tartja a tempót. A 3-ik fordulónál Gräfl elnézés folytán veszít vagy 2 métert. Gräfl egyáltalában ide-oda úszik, sokszor kanyarodik, míg Orlik igen szépen megtartja az irányt, hatalmas karcsapásokkal vezet. Így a pálya felén Orliknak sikerül mintegy 5 m. előnyt szerezni, a mit az utolsó hosszig megtart. Itt Gräfl hívei maguk is feladták reményüket, azonban Gräfl nem lankadt s az utolsó 100 yardon már 4 m.-nyire van Orliktól, majd 50 m.-rel a cél előtt spurdba kezd, a mivel Orlik nem képes megfelelni; Gräfl mindinkább közelebb nyomul ellenfeléhez és a célnál egy kézcsapással leveri. A közönség valóságos entuziasmussal fogadja Gräfl Károly győzelmét, még Orlik titkos barátai is éljeneznek. Porzsolt elnök örömeiben megcsókolja a vízből kijött bajnokot, a ki egy önjerejét ismerő sportférfi flegmájával fogadja az óvációkat.

IV. *Juniorok versenye* 500 yard. Első Klein Géza (M. U. E.) 8 p., $55\frac{4}{10}$ mp. alatt; második Gál Lajos (M. U. E.); harmadik Ruttkay (M. U. E.) Úsztak még Rózsafy és Juventius. Klein Géza starttól fogva vezet és nagy fölényrel nyer. Gál tavaly óta nem sokat haladt. Ruttkay ellenben szorgalmas training mellett még sokat javulhat.

V. *Háton úszás* 100 yard. Első Tarczay Rezső (M. U. E.) 1 p., $33\frac{1}{6}$ mp. alatt; Tédey és Czettel Árpád feladták a versenyt. Tarczay szép úszása meglepetést okoz.

VI. *Fanny-díj* 100 yard. Vándordíj kétszeri győzelemhez kötve. Első Gräfl Ödön (M. U. E.); második Fodor Géza (III. T. és V. E.). Idő: 1 p., $18\frac{2}{5}$ mp. Gräfl játszva győz Fodor ellen, a ki végül feladja a versenyt.

VII. *Füzdővendégek úszóversenye* 200 yard. Első Gál Lajos 3 p., $16\frac{3}{5}$ mp. alatt; második Tarczay Rezső; harmadik Rózsafy, Klein Vilmos utolsó.

VIII. *Egyletek versenye* 300 yard. Résztvettek a M. U. E. csapatja (Gräfl Ödön, Braunberger Hugó és Biegelbauer Árpád) és az Orsz. Úszó-Egylet csapatja, a mely a III. ker. T. és V. Egylet ismert gyorsúszóiból állott (Gochstein, Fodor és Kugler). Az első hosszánál Braunberger és Kugler küzdenek, Kugler meglepő jól úszik s mintegy teshosszal előbb ér Hochsteinhez, mint Braunberger Biegelbauerhez. Biegelbauer hatalmasan hozzá lát Hochstein üldözéséhez s a pálya első harmadán már majdnem beéri, a mikor Hochstein szokásához híven keresztezi útját s így sikerül neki vagy 6 méter előnnyel átadni a versenyt a pihent Fodornak. Gräfl rendkívüli erőfeszítést fejt ki, hogy e hátrányt behozza; a pálya közepén túl sikerül is neki egy vonalba jutni Fodorral, a ki pedig jelenleg Gräfl Ödön után legjobb gyorsúszónk, de itt rossz vízbe jut, a pálya külső szélére és kénytelen feladni a versenyt. Idő: 3 p., $37\frac{1}{5}$ mp.

IX. *Anna-díj* 1000 méter, a Balatonból a Sió molójába. Első lett Balatoni Károly (M. U. E.); második Halmay Zoltán; harmadik Páinczky Loránt; negyedik Balogh Hugó; ötödik Alapi Andor. Úsztak még Orlik, Gál és Klein Géza, de feladták a versenyt. Gräfl a start után rögtön az élre áll és igen erős tempóban vezet. Orlik utána. Halmay igen nagy kerülőt tesz, a mi által

sokat veszít, de Orlikot megelőzve sikerült neki második helyre érni. Páinczky és Balogh küzdenek a harmadik helyért, a melyet Pánciczky nyer el 2 teshosszal Balogh előtt. Gräfl ideje: 15 p., $38\frac{2}{5}$ mp. M. K. A. S.

A fővárosi középiskolai tornatermek és játszóterek.*)

Szertárról nem beszélek, mert az nincs sehol. Pedig tekintve a termek fukar méreteit a fölös szerek mellékhelyiségre való időleges elhelyezése által talán némileg lehetne a legnagyobb bajon enyhíteni. Mert szerintem, amely szükséges a fizikai, term.-rajzi stb. szaktárgyaknak a szertár, ép oly szükséges a tornának is, mivel az egyes hordozható szerekre havonként vagy hetenként egyszer-kétszer kerül a sor, s ha csak a közvetlen használatban levő szerek vannak a tanteremben, egyrészt sok helyet nyerünk, másrészt a termet is sokkal könnyebben lehet tisztán tartani, de legfőképp sok rendetlenkedésből eredő bajnak lehetne elejét venni.

Tornatermeink felszerelése általában nem felel meg a szabályoknak. A termek rossz beosztása, a szereknek helytelen, minden meghatározott egységes tervszerűség, rendszeresség és cél nélkül való elhelyezése nagy hátrányára van a gyakorló órának, a növendékek helyes foglalkoztatásának, s különösen a fegyelem fentartásának. A szerek anyaga némely intézetben oly silány, hogy valósággal életveszélyessé válhatnak. Mert a mit kemény fából kellett volna készíteni, az mihamarább törő puha fenyő fából készült, úgyszintén a vas kapcsok, horgok sok helyen gyöngék, a kötelek, hinta hevederek könnyen szakadó, foszladozó kőcből vannak készítve stb., melyen meglátszik a berendező könnyelműsége s az ellenőrzés hiánya. A szerek méretei intézetről-intézetre különbözök, s nincsenek a növendékek testméretéhez arányitva.

Amely körülmény egyrészt testfejlesztés szempontjából ki nem számítható káros hatású lehet, másrészt az intézetenkénti testgyakorlati előmenetel egyöntetű összehasonlítását kizárja. Ilyenek az összes főv. középisk. tornatermek berendezései. A tornatermek méreteikre való tekintettel legjobb az V. ker. reáliskolai, mely mintegy mustrának van tartogatva, esetleges külföldről jövő vendégeinknek megmutatásra, Tűrhető a VII. ker. és II. ker. gimnáziumé, melyekben legalább a legszükségesebb kívánalmak megvannak, habár a szabályszerint előírt osztály-tornázás egyikben sem tartható be. Ennél rosszabb az V. ker. gim. s a IV. kerületi, a főv. kellő közepén fekvő reál isk. tornaterme, mely utóbbi intézeti szaktanár felszólaló panaszára az illetékes hatósági közeg azzal érvelt, hogy látott már a fővárosban ennél rosszabb tornatermet is. És ebben tökéletesen igaza volt. Mert mit szóljunk a II. ker. és VIII. ker. reálisk. tornaterméhez, mely mindkettő dohos pinczében van, vagy a VI. ker. áll. reálisk. tornaterméhez, mely előbb egy újonnan épült háznak utczárol nyiló, még ki nem száradt sötét bolthelyiségből, két szoba s konyhából álló magánlakásba helyeztetett.

Röstellem, s nem is szívesen teszem, de kötelességem e szomorú tényekre rámutatni, látva a többi tantárgyak pazar, s minden költséget aránytalanul felémésztő fényes berendezése mellett, a tornatermeknek, az egészség helyeinek, sötét, középkori börtönökhöz

*) A tanügyi kongresszuson tartott felolvasás.

lealacsonyított mostoha sorsban való részesítését. Ha egyébert sem, már ezért is feltétlen szükséges volna olyan tornaszakférfiakból való tornafelügyelőknek kinevezése, kik a testi nevelés és azok követelményeinek érvényt tudnának szerezni. Hiszen így van ez már régideje a külföldön, sőt a főv. községi iskoláinál is. Elvégre is egy főigazgatótól sem lehet követelni, hogy mindenhez értsen, vagy mindenre ráérjen. Hogy felolvasásokat immár befejezzem, áttérek a játszótérre. Itt már csakugyan rövid leszek. Három főv. intézetnek van, a többinek talpalatnyi játszótere sincs. Ily helyeken természetesen játszani, versenyeztetni lehetetlen. A vidéken könnyen segíthetni ily bajon, mert átlépve a város határát, csakhamar kint van a himes réten; de a fővárosiaknak, a hol mindent beépítenek s játszótérre misem marad, a városból kijutni fél napi időbe kerül. Divatban volt nálunk a labdázás és játék ősidőktől fogva a hol lehetett, mert az már a magyarnak vérében volt is van is, csak hogy nem volt ám erre mindenütt alkalom, kértük is ez ügyben az illető hatóságoknak támogatását, csak hogy úgy látszik félre értették óhajunkat, mert a kért játéktér helyett, hogy jobban játszassunk, kaptunk játéktanfolyamot. Tehát a gomb már megvolna, csak a kabát kell még hozzá. Pedig tudnánk mi anélkül is játszani, nem kell nálunk a játékokat mint Németországban a puskapor módjára másodsor is feltalálni, csak legyen helyünk és időnk.

Ezzel végeztem. Javaslatom oda terjed, hogy a középisk. testi nevelés teljes sikerének első és legfontosabb létfeltétele a kellőképpen felszerelt helyiség és tér. A középisk. törv. értelmében ez. a nm. vall. és közoktatási m. kir. miniszterium által legújabb 1887-ben kiadott utasításokban bár a minimális méretekben, de részletesen és világosan benfoglaltatnak. Ennek dacára egy-két intézet kivételével foganatosítva nincs. Minélfogva azt vagyok bátor indítványozni:

1. Hogy a középiskolai törvényeket szem előtt tarva, egy órában egy tanár legfeljebb 60 növendéket tanítson.

2. A 60 növendék maximális számát véve alapul, fejenként 4 □ m. számítva, minden intézetnek 2:1-hez viszonyló 240 □ m. alapterületű, s 6 m. magasságú tornaterme legyen.

3. Minden intézettel közvetlen kapcsolatban 1000—1200 □ m. területű, s 2:1-hez viszonyló tere legyen, amíg pedig ez nem lehetséges, létesítsenek egyes iskolák közelében közös játszótérre.

4. A tornaterem mellékheziségei (öltöző, tanári szoba és illemhely) vele közvetlen összeköttetésben legyenek.

5. Úgy a torna tér, mint a játszó tér a szaktanár vagy létesítendő tornafelügyelők által való felülvizsgálásra utasítva, szabályszerűen felszereltessek.

(Vége.)

A bécsi A. C. Victoria nemzetközi atletikai vjádala.

Julius 24-én rendezte az A. C. Victoria első nemzetközi atletikai viadalát. A verseny a „Prater“-pályán folyt le, mely ez alkalomra atletikai pályával (1/6 ang. mértföld) lett ellátva. A pályán meglátszott, hogy ad hoc készült. A laza salak farszította kivált a flyereket, másrészt az ugróhely sem volt tökéletesnek mondható: lejtős s keskeny elugrási pálya, keskeny feltöltött leugróhely. A pálya tökéletlenségein kívül a rendezés is

diffikultálható volt. Nem szabad azonban szemünk elől téveszteni, hogy ez volt az igyekvő fiatal egyesület első nagyszabású kísérlete s e szempontból tekintve a versenyt, elismeréssel kell adóznunk a Victoriának, mely Bécsben, a hol az atletika csak ujabban talált otthon, szép számú nevezésekkel s nemzetközi konkurrenciával tudta megrendezni első nagyobb versenyét s így erős a reményünk, hogyha a meglévő ügybuzgalomhoz a gyakorlatadta routine is hozzájárul, a jövőben még meg fogunk emlékezhetni olyan versenyekről, melyek a tökéletesség teljes képét fogják nyújtani az atletikai sport barátainak! Mert végre is Ausztriában, de kivált Bécsben a modern atletika még csak a legújabb időben részesül szakavatott művelésben s a bécsi sportköröknek nem állt rendelkezésére egy oly mintakép, mint a magyaroknak a M. A. C., mely a klasszikus angol példát a nyomán meghonosítván az atletikát, közel negyedszázad óta képviseli azt nálunk s a fiatalabb egyleteknek is irányadóul szolgált e téren való további haladáshoz. A versenybizottság az érdekelt társesületek képviselőiből volt összeállítva. A bíróság tagjai: V. Rudl A. C. Sparta és C. A. A. Unie, G. Fuchs I. V. F. C. A., Krepelka Béla M. A. C. és R. Lowe Vienna C. a. F. C. kiküldöttjei voltak.

A versenyben résztvevő bécsi atletákon kívül a M. A. C., M. U. E. és M. T. K. küldött ki elsőrangú versenyő-gárdát, míg Berlinből a Germania küldött képviselőt.

A diadalok zöme a magyaroknak jutott, köztük mindkét bajnokság. 100 yardon Schubert (M. U. E.) győz, 1 angolra Malcsiner (M. T. K.) A magasugrást szépen nyeri meg Sasse (M. A. C.), a 100 yardos juniorban Takács (M. U. E.) lesz első, a diszkoszvetésben Crettier (M. U. E.). A bécsiek közül M. Leuthe (W. A. C.) megnyeri a football-labdarugást, Engländer (A. C. Victoria) a 3 angolost, Kwieton (Vindobona) az 1/4 ang. juniort. A stafétafutást a M. U. E. csapatja nyeri, melyben R. Rudl a prágai A. C. Sparta ismert futója indul.

Rudl ezenkívül a diszkoszban nyer helyezést, míg az egy angolos bajnokságban s a 1/2 ang. handicapben kiáll, utóbbi a D. F. C. tagja O'Manney (M. Friedl) nyeri meg. A berlini Böhm háromszor startol. Az egy angolos bajnokságban harmadik Malcsiner s Engländer mögött, a fél ang. handicapben szintén harmadik O'Manney és Smith (Victoria) után, kiknek 10, illetve 20 m. előnyt ad, míg a 3 angolosban második lesz Engländer után. Szép stílusban fut, de a hosszú ut hatása meglátszott rajta. Nélkülöztük e távon a berlini Waldau-t, továbbá F. Graf-ot, a W. A. C. jeles futóját, kit katonáskodása akadályozott. Speidl, ki 100 yardra s egy angolra volt benevezve, szintén elmaradt.

A verseny részletes eredményei a következők:

I. 1/4 angol mértföldes junior síkfutás. 11 induló.

1. F. Kwieton (F. C. Vindobona) 57".
2. Stein F. (M. U. E.) 58²/₅".
3. Takács T. (M. U. E.).

II. Alsó-Ausztria bajnoksága 100 yardra.

Első előfutam: 1. Koppán Pál (M. U. E.) 10".

2. C. Lehmann (F. C. Vindobona).
3. I. Sittinger (S. C. Training).

Második előfutam: 1. Schubert E. (M. U. E.) 10¹/₅".

2. Zimburg E. (M. A. C.) 4 induló.

Harmadik előfutam: 1. Benz H. (Victoria) 11".

2. R. E. Wagner (V. C. a. F. C.)

Döntő futam: 1. Schubert Ernő 10".

2. Koppán Pál 10¹/₅".

3. Benz.

Az időadatok fentartással fogadandók.

III. Magasugrás.

1. Sasse Károly (M. A. C.) 1 m. 61 cm.
2. A. Weinhappel (W. A. C.) 1 m. 52 cm.
3. Takács T. (M. U. E.) 1 m. 47 cm.

Crettier (M. U. E.) 1'47, aztán Wagner (V. C. a. F. C.) s Winkler O. (Victoria) 1'37.

Sasse szép stjlje közelismeréssel találkozik, bár a tökéletlen pálya őt feszélyezi.

IV. 100 yardos handicap síkfutás.

Első előfutam: 1. F. Sittinger (S. C. Training) 4 m. 10⁴/₅''.

2. Zimburg E. (M. A. C.) 2 m. — 4 induló.

Második előfutam: 1. Schubert E. (M. U. E.) sratch, 10¹/₅''.

2. C. Lehmann (Vindobona) 3¹/₂ m. 3 induló.

Harmadik előfutam: 1. Ujvári Cseh Ödön (M. U. E.) 5¹/₂ m.

2. G. Wittmeyer (S. C. Training) 4 m. 4 induló.

Negyedik előfutam: 1. H. Benz (Victoria) 3 m. 10¹/₅''.

2. Takács T. (M. U. E.) 6 m. — 4 induló.

Ötödik előfutam: 1. W. Grünbaum (Victoria) 9 m. 10³/₅''.

2. O'Manney (D. F. C.) 5 m. — 4 induló.

Hatodik előfutam: 1. Stein F. (M. U. E.) 5 m. — 2 induló.

Közbeeső futamok: I. 1. Sittinger és Zimburg, indult még Schubert. — II. 1. Takács. 2. Ujvári. 3. Benz.

— III. 1. Stnin. 2. O'Kanney. 3. Grünbaum.

Döntő futam eredménye:

1. Takács T. (M. U. E.) 6 m. 10³/₅''.

2. Zimburg E. (M. A. C.) 2 m. 10⁴/₅''.

3. Stein (4 m.)

4. Sittinger (4 m.)

A döntőt elvlasztó-kötelek nélkül futják le.

V. Alsó-Ausztria bajnoksága 1 angol mértföldre. 6 induló.

1. Malcsiner Gyula (M. T. K.) 5'.

2. F. Engländer (Victoria) 5' 2''.

3. Ad. Böhm (Germania, Berlin).

O'Manney R. Rudl, Ujvári Cs. Ödön feladja a versenyt. Malcsiner szép spurttal győz.

VI. Diszkoszvetés. 5 mérköző.

1. Crettier Rezső (M. U. E.) 28 m. 65 cm.

2. C. Luboviecki (W. A. C.) 28 m.

3. R. Rudl (Sparta) 25 m. 73 cm.

VII. 1/2 angol mértföldes síkfutás. Handicap.

1. O'Manney (Deutsch F. C. Prága) 15 m. 2' 18¹/₅''.

2. A. F. Smith (Victoria) 35 m. 2' 19²/₆''.

3. Ad. Böhm (Germania) 5 m.

Scratch R. Rudl volt, ki feladta a versenyt. Indult még Bilek (M. U. E.) 20 m., Stein F. (M. U. E.) 25 m., Takács (M. U. E.) 30 m., Balek (Victoria) 40 m., Sindelar (Victoria) 60 m., Conaucht (Victoria) 65 m. és Gruder (Victoria) 70 m.

VIII. Football-labdargás. 5-ös labdával. 7 mérköző.

1. M. Leuthe (W. A. C.) 48 m. 80 cm.

2. O'Manney (D. F. C.) 36 m. 46 cm.

3. R. Wagner (V. C. F. C.) 36 m. 43 cm.

IX. Staféta-futás 1 angol mértföldre. Négyes csoportok.

1. A M. U. E. első csapata (Koppán—Ujvári—Stein—R. Rudl.)

2. A M. U. E. második csapata (Takács—Schubert—Crettier—Malcsiner).

A Victoria csapata feladja a versenyt.

Feltűnik, hogy Rudl (Sparta) s Malcsiner (M. T. K.) a M. U. E. csapatában futnak. A M. U. E. győztes csapatából az utolsóelőtti nem érinti az utolsót a felváltásnál.

X. 3 angol mértföldes síkfutás.

1. F. Engländer (Victoria) 18' 32''.

2. Ad. Böhm (Germania) 18' 33¹/₅''.

3. Smucr (Sparta).

Indult még Bilek (M. U. E.), Netteffa (W. A. C.), Sindelar (Victoria), Park, Balek (Victoria), a kik azonban lassanként elmaradnak s egymás után kiállanak.

Közönség elég szép számmal jelent meg s a hosszúra nyult verseny lefolyását kitartással bevárta. Rokonszenves óvációban részesíti Sasse-t a magasugrásban s Engländer-t a 3 angol mértföldes síkfutásban kivívott győzelméből. Mindent összefoglalva, Bécsben van terrénuma a modern atletikának s szép jövőt jósolhatunk ott is a nemes sportnak.

M. K. és A. S.

A népiskolai tornajátékokról. *)

A közegészség terén működők egyre hangoztatják, hogy a műveltség elért foka egyáltalán nincs egyenes arányban az emberiség testi fejlettségével s hogy e téren a legújabb időben rohamos a visszaesés.

A baj nem új keletű, de azért orvoslásáról nálunk, magyaroknál, csak egy-két évtizeddel ezelőtt kezdetek komolyabban gondolkodni; daczára, hogy Magyarországon a test fejlesztésére való törekvéssel, tehát a tornázással már a múlt század végén kibocsátott „Ratio educationisban is találkozunk. Egyes, különösen a protestánsok által fenntartott iskolákban, még régebben; bár a rendszeres tornázás csak 1863-ban vette kezdetét Budapesten s ezzel lett megállapítva a tornázás jövője Magyarországon. Ugy, hogy annak kötelező tanítása 1/4 századdal ezelőtt törvénybe is lett iktatva, de azóta fejlesztése körül — értem tisztán a népiskolai tornázást — komolyabb lépéseket egyáltalán nem tapasztalunk. Pedig itt volna az ideje, hogy gyermekeink testi nevelésére nagyobb gondot fordítsunk az eddiginél, mert az újabbnál-újabb sorvasztó bajok ellenében ez volna az egyedüli óvszer, a mely az elgyengült testet az ellenállásra képesebbé tenné. Ezzel védekezhetünk a parányi ellenségek légiói ellen, a melyek egyiptomi csapások módjára nemcsak az embert, de a növényzetet is nagymértékben megtámadták.

Az idők jele tehát azt mutatja, hogy a testet az eddiginél nagyobb figyelemben kell részesíteni. Helyre kell állítani az egyensúlyt a lélek és a test között, mert — természetes, — hogy a gyöngö testben előbb-utóbb a lélek is beteggé lesz. Naponkint meggyőződhetünk arról, hogy a tétlenségre kárhozottatott egyéneknek az izom tevékenységének elhanyagolása a test összes szerveiben lassan a renyhéségnek egy nemét vonja maga után, a mely nemcsak az elébb említett betegségeket, de a teljes romlást is előidézheti.

Igyekeznünk kell tehát az izmok különféle harmonikus mozgása által egészséges vérkeringést idézni elő s ezzel a fokozottabb emésztés s gyorsabb anyagcsere biztosítva lesz. Látni fogjuk ekkor, hogy az izom-munka, mondjuk: a tornázás éppen oly életszükségletünké válik, mint maga a táplálkozás, avagy az alvás. A test folytonos ápolása mellett, gondoskodnunk kell fogyaszt-

*) A „Bereg megyei Tanügy" utolsó számából.

járól is, a mi — főleg a szellem munkásainál — ki van zárva, ha a tornát nem hozzájuk illő szórakozásnak tartják. Ne higgye senki, hogy magasabb volna a korán beálló étvágytalanság, álmatlanság, emésztési zavarok, szédülések ellen való küzdelem, mint a tornázás. A tornázással hosszabb időre kikerülhetjük, hogy nem kell szidnunk az orvosi tudományt fejletlensége miatt.

A tornázásnak tehát, mint általános egészségügyi intézménynek, fontossága kétségtelen. A mit már az is kellően bizonyít, hogy nemcsak nevesebb nevelőink, hanem más kitünőbb férfaink is a legnagyobb előszeretettel foglalkoznak vele.

Lubrich Ágoston nagybecsű nevelés tudományában a többi között így ír a testgyakorlatról: „Ha a testgyakorlásnak nem is volna egyéb előnye, mint az, hogy a testet a szellem hatalma alá vetni szoktatja, már az is fontos nyereség, melyért a testgyakorlást a nevelés egyik biegesztő részének kell tekintenünk.“ Később, midőn a köznépről szól, ezeket mondja: „hiszen nyers munkával ugyis eleget foglalkozik, de ügyessége, gyorsasága, fürgesége, finomsága, ruganyossága nincs; ezt csak a czélszerű testgyakorlás adja meg.

Berzeviczy Albert a testgyakorlásról a nemzeti Tornaegyesület közgyűlésén elnöki megnyitójában így szól: „Ez az ideál, melyre törekszünk: az ember testi crejének edzése és fejlesztése oly czélből és módon, hogy általa az egész ember nemes rendeltetésére alkalmasabb, — erényei és tehetségei érvényesítésére képebb, — gyarlóságai leküzdésére erősebb legyen, összes képességeinek, erőinek harmoniája által.

Molnár Viktor osztálytanácsos, elnöki titkár nagybecsű munkát irt a „Magyar Salonban“. E tanulmány csoportosításában tünteti föl Wlassics Gyula vallás- és közoktatásügyi miniszterünknek három évi működését. A tornaügyről irván, a következőket mondja: Különös figyelemben részesített a miniszter a testi nevelést.

(Folyt. köv.)

Különfélék.

A „Magyar Athletikai Club“ őszi nemzetközi viadala október 9-én lesz. Ez alkalommal a „Magyar Athletikai Szövetség“ megbízásából két országos bajnokság kerül eldöntésre u. m. a 100 yardos síkfutási s a súlydobási, továbbá kiírta a „Magyar Athletikai Club“ clubbajnokságát 120 yardos gátversenyre. A programmon még szerepel $\frac{1}{4}$ ang. mértf. síkfutás Andrassy vándordíjért, $\frac{1}{2}$ ang. mértföldes síkfutás (egyleti zárt) s 3 ang. mértföldes, továbbá 320 yardos s 1 ang. mértföldes térelőny verseny, diszkoszvetés, távol-, rudugrás s három kerékpáros szám: 500 m., 10.000 m. (vezetőkkel) s 1000 mtr. térelőnyvel.

Az Orczykerti versenypálya, melynek ujjaalakítása immár befejezéséhez közeledik, már jelenleg szép benyomást gyakorol. $\frac{1}{4}$ angol mértföldes síkfutópálya, körülötte 500 m. emelt kerékpáros pálya, melynek, hosszoldalán van elhelyezve az impozáns tornacsarnok, a pálya belsejében tennishelyek, egyik sarkában az ugróakadályok s tornaszerek vannak elhelyezve. Ezekhez járul még a készülő ugró, súlydobó hely. Az egész befoglalva a szép Orczykertbe, a pálya belseje gondosan pázsitozva, a fordulókat, a környék stilszerűen parkirozva összevéve oly szép sportteret nyújtanak, melyre a budapestiek méltán büszkék lehetnek. Az egész berendezése meggyőz arról, hogy Csesznák Benő tábornok, a Ludovika akadémia parancsnoka, kiének e sporttér ujja-

alakítása köszönhető, nemcsak kellő sportérzékkel, de kiváló szépérzékkel megáldott egyéniség.

A czeglédi áll. polg. flúiskola évvégi tornavizsgájáról számol be az Elefánti József igazgató által gondosan szerkesztett értesítő. A tornaverseny jun. 23-án délután 3 órakor kezdődött nagy és diszes közönség jelenlétében, s a versenyben győztes tanulók neveinek kihirdetésével végződött. A versenynek az igazgató elnöke alatt a tantestület tagjaiból álló versenybírószám által megállapított sorrendje ez volt: 1. Felvonulás. 2. Az I—IV. oszt. szabadgyakorlata. 3. A III—IV. oszt. botgyakorlata. 4. Távolugrás deszkáról. 5. Mászás rúdon. 6. Akadályverseny. 7. Sikverseny. 8. Birkózás. A tornaversenyben elismerő oklevelet, jutalomkönyvet vagy egyéb dísz tárgyat a következő tanulók nyertek: Távolugrásban: Darányi Iván és Kopp Sámuel IV. o. t. Rúdmászásban: Trájer Adorján és Görögi Bálint II. o. t. Akadályversenyben: Darányi Iván és Elefánti László IV. o. t. Sikversenyben: Bogán Béni I. o. t. és Fischer István II. o. t. Birkózásban: Trájer Adorján és Lengyel Oszkár II. o. t. Az intézet jeles tornatanárát Benedek Benedek Jánost illeti a dicséret a sikerült versenyért.

Fery Oszkár m. kir. csendőr-százados, a „MAC“-nak éveken át választmányi tagja, a magy. ath. szövetség vivó szakosztályának elnöke, Zilahra helyeztven át, távozik a fővárosból. Ő felsége eddigi szolgálatai elismerésül, a katonatiszt részéről békében elérhető legértékesebb tisztí kintüntetéssel, a katonai érdemkereszttel jutalmazta meg. Fery Oszkár éveken át egyik vezéregyénisége volt a fővárosi sportéletnek, de különösen a vivó sportnak. Aktíve is szép sikerrel vett részt a vivóversenyeken, számos győzelmet aratván, de kiváló érdemeket szerzett a „MAC.“ nagyobb szabású vivóakadémián és a milleniumi nemzetközi vivóversenyek létesítése körül. Kiváló érdeme még az is, hogy a közös hadsereg, honvédség és csendőrség tisztikarának sportkedvelő tagjait is belevonta hazai sportéletünkbe. Az őt most legfelsőbb helyről ért szép kintüntetés mutatja, hogy hivatalos tevékenységében is meleg elismeréssel találkozott. Reméljük, hogy rokonszenves egyéniségét csak rövid időre nélkülözi fővárosi sportéletünk.

Kerékpáron Pétervártól Bécsig és vissza. Fedorov Miklós, a pétervári császári egyetem tanulója, Pétervártól Bécsbe kerékpáron 11 nap 20 óra alatt tette meg az utat. E hó 4-én visszafelé indul s Brünn, Olmütz, Teschen, Oswiecim, Krakó, Varsó és Dwinsk városokon keresztül 9 nap alatt Pétervárra jutni. A távolság 2200 km.

Arany serleget tüzött ki az olasz király egy országuti kerékpáros távversenyre, mely Turin—Lombriasko—Saluzze—Pinerole közt tartatik meg 120 kilométeres távon.

A Herkulesek mérkőzése. Jul. 31-én és e hó 1-én a világ legerősebb emberei adtak találkát egymásnak Bécsben, hogy összemérjék erejüket és ügyességüket a súlyemelés és birkózásban. A súlyemelési világbajnokságért vasárnap kezdődött a mérkőzés, melyben tizenegyen vettek részt. — A mérkőzés győztesei a következők: 1. Türk (Bécs) 30 ponttal. 2. Binder (Bécs) 41 ponttal. 3. Hackenschmidt (Pétervár) 49 ponttal. 4. Boldrini (Bécs) 50 ponttal. 5. Folly (Bécs) 62 ponttal. Azután a többi a következő sorrendben: Niedermann, Stöhr, Bonnes, Meyer és Forgács. A bécsi athleták tehát megfelelték hírnevüknek, megszerezvén a verseny első két helyét és a negyedik meg ötödik díjat. Az idegenek közül csak az orosz Hackenschmidt tudott a győztesek közé kerülni. A fiatal 21 éves orosz azonban

kitett magáért, és ha az első napi mérkőzésnél jó kondícióban áll a küzdőterre, sokkal szebb eredményeket ér el. Különösen az egy karral való emelésben tünt ki, oly eredményt érven el, a melyet még senki sem. Az első kísérletnél 100 klggrammot tolt ki egy karral a feje fölé, majd pedig 110 klggrammot. Biztosra vehetjük, hogy néhány év múlva esetleg már a párisi világiállítások is felküzdi magát az első helyre. A Herkulesek bajnoka az osztrák Türk, a következő nevezetesebb eredményeket érte el: földről a feje fölé egy kézzel 76·5 klggrammot rántott fel, 127·5 klggrammot két karral mellről kiemelt, 150·8 klggrammot pedig kilökött és végre 100 klggrammot mellről feje fölé kilenczszer emelt. A versenyzők különösen szép eredményeket értek el az 50 klggrammnak egy karral való emelésénél, a mennyiben Hackenschmidt és Stöhr 19, Niedemann 18 és Meyer 13-szor emelték ki a súlyt, míg Türknek ez csak 10-szer sikerült. Hackenschmidt után honfitársa Meyer emelt legtöbbet egy karral, még pedig 91·4 klggrammot. Hétfőn került döntésre Európa birkózó bajnoksága, mely czimet Hackenschmidt szerezte meg, könnyű győzelmet aratván ellenfelei felett. Négy-szer állott ki a porondra és mindannyiszor győzött, a hogy akart, nem tartott tovább egy-egy birkózása 4—5 percznél, óriás erejével és villámgyors fogásaival azonnal legyűrte ellenfeleit. Meglátszik rajta, hogy mestere Pytlasinszky a lengyel athleta, ki nálunk is tanította a birkózást néhány hónapig.

Duna-bajnokság. A Magyar Uszó Egyesület e hó 26-án nemzetközi uszóversenyt rendez a Dunán a fenti czimért. — A verseny távja körülbelül 5000 m. Elsőnek: MUE aranyérme bajnoki szallagon és a „Duna bajnoka 1898. évben” czim, II—III-nak ezüst-, IV—V és VI-nak bronzérem. Pálya az ujbpesti vasuti hidtól a Neptun csónakházáig.

Első Magyar
VARRÓGÉP ÉS KERÉKPÁRGYÁR
R. T. O.
BUDAPEST.

ADRIA CYCLES

Uj! Uj! Uj!
Távcső (Törvényesen védve)

Ezen kitűnően szerkesztett távcső **10-szeresen** nagyit, mi csak a legkitűnőbb tábori csöveknél található. **Megkapóan nagyszerű távolbalátás.** Minden tekintetben határtalan eredmény. Különösen utazók, kirándulók és vadászok számára. Egy vásárlás minden várakozást felül mul. **Ára csodálatosan olcsó csak 2 frt 75 kr.** (bérmentve) elegans tokban. Utánvétellel is küldi.

C. Schatz,

Bécs, II. Kleine Pfarrgasse Nr. 31.

A Continental Pneumatic mindenütt diadalt arat. — Mult hét vasárnapján Temesvárott és Sopronban, csütörtökön pedig Kolozsvárott nyerték el az összes díjakat Continental-Pneumaton.

E sikerek bizonyítják, hogy a legtöbb versenyzők mily előszeretettel használják e hírneves pneumaticot, mely megbízhatósága révén a diadalt mindig biztosítja.

Vivók körében

sensatiót kelt a gummiból készült, szabadalmazott

„Damascenus“- kardmarkolat,

mely rugalmasságánál fogva nem nyomja a kezét, elhárítja a kard csúszását, megóvja a keztyűt a kopástól.

A cs és kir. hadügyminiszterium 1522/1896 sz. rendeletével tanítási czélokra ajánlotta.

Bármely karokra könnyen ráerősíthető!

Legtöbb államban szabadalmazva!!

Viszontelárusítók kerestetnek.

Magyar ruggyantaárugyár
részvénytársaság
BUDAPEST,

Előfizetési díj:

Negyedévre 1 frt
Félévre 2 frt
Egész évre 4 frt

Egyes szám 20 kr.

Megjelen havonként
kétszer.

HERKULES

SZERKESZTIK:

PORZSOLT JENŐ.

PORZSOLT KÁLMÁN.

Szerkesztőség
Ferencz-körút 22. sz.
I. em. 2. a.

Kiadóhivatal
József-körút 43. szám.

Az Achilles Sport-Egylet,
Aradi Korcsolyázó-Egylet,
Budapesti polgári lövészegyes.,
Budapesti Torna-Club
Beregszászi Korcsolyázó-egylet,
Bpesti hegyvidéki Turista-Egyl.,
Budapesti Korcsolyázó-Egylet,
Budapesti Torna-Egylet,
Délvidéki Kerékpár-Egylet,
Debreczeni Korcsolyázó-Egylet
Debreczeni Torna-Egylet,
Fővárosi Vivó-Club,
Érsekújv. Vivó- s Torna-Egyes.,
Győri Csónakázó-Egyesület,
Gyöngyösi Korcsolyázó-Egylet.
Kassai Korcsolyázó-Egylet,
Kassai Tornázó- és Vivó-Egyes.
Kolozsvári Athletikai Club,

Kolozsvári Korcsolyázó-Egylet,
Körmendi Athletikai Club,
Kunsztmártoni Csón.-Korcs.-Egyl.
Lévai Torna- és Vivó-Egylet
Lőcsei Korcsolyázó-Egylet.
Lőcsei vivó- és Torna-Egyesület,
Magy. Testgyakorlók Köre,
Márm.-szigeti ifj. torna-egylet,
Magyar Uszó-Egylet.
Maros-Vásárhelyi Torna-Egylet,
Magyar-Óvári Torna- s Vivó-Egyl.,
Marosvásárhelyi Kerékpár-Egylet,
Maros-Vásárhelyi Korcs.-Egylet,
N.-Bányai Torna- és Korcs.-Egyl.,
Nagy-Enyedi Korcsolyázó-Egyl.,
Nagy-Kanizsai Torna-Egylet,
Nagy-Kállói Korcsolyázó-Egylet,

Nemzeti Hajós-Egylet,
Neptun Bpesti Evező-Egylet,
O-Becsei Kerékpár-Egyes.,
Ó-budai Torna-Egylet,
Pécsi Athletikai Club,
Pozsonyi Hajós-Egylet,
Pápai Korcsolya-Egylet,
Pozsonyi Torna-Egylet,
Privigyei Korcs.-Egylet,
Rimászombati Korcs.-Egylet
Quarnero csónakázó-egylet.
Sátoraljai helyi Korcs. Egyl.
Selmeczi Akad. Athléta-Club,
Soproni Korcsolyázó-Egylet,
Soproni ev. főgymn. testgy. köre.
Sportkedvelők Köre,
Szabadkai Sport-Egylet,

Szabadkai Torna-Egylet,
Szarvasi Korcsolyázó Kör,
Szatmár-Németi torna és vivó-egyl.
Szegedi Csónakázó-Egylet,
Szegedi Korcsolyázó-Egylet,
Szegedi Torna-Egylet,
Székely-Udvarhelyi Korcs.-Egylet,
Székesfehérvári Korcs.-Egylet,
Szegedi Kerékpár-Egyesület,
Szászvárosi Athletika-Club,
Széclnoki Korcsolyázó-Egylet,
Temesvári Korcsolyázó-Egylet,
Torontáli korcs.- és hajós-Egylet,
Torontáli atletikai club
Tordai Korcsolyázó-Egylet,
Ujvidéki Kerékpár-Egyesület,
Veszprémi Torna-Egyesület,
Zsombolyai Athletikai-Club,

HIVATALOS KÖZLÖNYE.

A vallás- és közoktatásügyi miniszter ő nagyméltósága 47.00. számú rendeletével ajánlja e lapot Magyarország összes tanintézetének.

A training az iskolában.

Az ifjúsági versenyek fellendülésével több új kérdés vár megoldásra, melyek közt egyike a legfontosabbaknak a versenyző tanulóknak trainingje, vagyis mennyiben kell és szabad a tanulóknak egyes egyéni versenyekre különlegesen készülniök. Mert, hogy készülni, illetőleg az illető versenygyakorlatot magát gyakorolni kell, azt mondani is felesleges. De ott van az eltérés a felfogásban, hogy egyik tornatanár ezen előleges gyakorlatokat csak annyiban tartja megengedhetőnek, mennyiben azok az osztályoknak rendes tanításával együttesen végezhetőek, míg mások a versenyre küldendő tanulóknak speciális kiképzését is szükségesnek tartják.

Mindenek előtt részletezzünk! Vannak versenyemek, mint az ugrások, dobások, hol az iskolai csapattornázás magában is versenyszerű, tehát itt nem volna szükség a gyakorlatokat a versenyre nevezettekkel külön is üzenni. De már a futási versenyeknél a legnagyobb veszedelem épen abból származhatik, hogy ha a tanuló nem gyakorolta a kellő versenytávolságra a futást. Hisz csak nem meri egyik tornatanár sem tanulóját a legnagyobb küzdelemre úgy kiállítani, hogy ne gyakorolná be a fiut épen arra, hogy miként kell erejével bánnia. Mert egy 50 m.-teres futási verseny is annyira szokatlan annak, ki nem próbálta, hogy veszélyessé válhatik. Ezért is van sok ellensége a futási ver-

senyeknek, holott a bajt épen a nem gyakorlás szüli. Az iskolában pedig, még ha versenyte-rünk volna is, nem gyakorolhatjuk eléggé a csapatos tanítással a futást. Ez tehát a tornatanár feladata marad, hogy a versenyzőkkel külön foglalkozzék, annyival is inkább, mert különben a fiuk maguk készülvén a versenyre, még nagyobb bajok következnek be.

Hogy miből álljanak, mint vezettesenek a versenyre készülő gyakorlatok, az most ne legyen megbeszélésünk tárgya, hanem szóljunk valamit a training szó alatt értendő másik fontos dologról; a versenyre készülőnek életrendjéről. A trainingnek az a célja, hogy a verseny idején az illető testi erejének legnagyobb fokát érje el, tehát érhető, hogy a training alatt a versenyzőnek az egészségtan szabályait legszigorubbán be kell tartania, sőt azt lehet mondani, hogy a józan mérsékelt trainingben élő ember él a legokosabban. De mindjárt ki kell jelentenünk, hogy az angol trainingnek csak mérsékelt kezdő időszakát tartjuk a tanulók számára irányadónak, de ezt sem változatlanul elfogadhatónak. Mindenesetre azonban a tornatanár és hol van az iskolaorvos vigyázzon a versenyre készülő tanuló életrendjére és igyekezzék abba okszerű rendet hozni. Sok kiérdemesült versenyző hálával gondol vissza öreg korában (persze nem nálunk, hanem Angolországban) a trainingben megszokott szigorú és mértékletes életrendjére, hol megtanulta, hogy mint kell vigyázni a drága egész-

ségre és hogy mennyit kell fáradni, míg valamivel ügyesebb és erősebb lesz. A szerzett erővel ép úgy fukarabban bánik az ember, mint a szerzett vagyonnal, míg örökölve egyiknek sincs ránk igaz becse.

Minden dolognak két oldala van, így a training is sok bajt szülhet, de kellő, a gyermekek korának megfelelő előkészület nélkül egyes versenyekben a versenyzést nem volna szabad megengedni. A tornatanár dolga volna, ha terhes munkája mellett mindenik ráérne, hogy a versenyzőkkel heteken keresztül naponkint 2—3 órát töltsön, mert a felügyelet nélküli training épen veszedelmes.

Sok mellék körülmény volna még a tanulóknak trainingjénél megbeszélendő, de e czikk célja csak az volt, hogy rámutasson arra, hogy helytelen a traininget általánosságban kárhóztatni, hanem meg kell állapítani a módokat, melylyel a tanulókat a versenyzésre tanítani kell, mert hogy erre tanítani kell, azt senki sem tagadhatja.

A „Sport-Világ“ III-ik athletikai viadala Siófokon.

1898. augusztus 7-én.

A „Sport-Világ“ versenykiírására harmadszor gyűltek egybe versenyzőink, hogy a siófoki athletikai viadalon tegyék meg a saison közép-próbáját arra, „ki ma a legjobb közülünk“. Az eddigi versenyek sportbeli eredményei határozottan magas nivóját mutatják a siófoki versenyeknek; első klasszisát a versenyzőknek. Hivásunkra eljött az idén is 55 versenyző, köztük örvendetes jelként aránylag nagy számmal a fővárost kerülő vidék, Pécs, Szombathely, Debreczen. Kevesen vannak, de mindmegannyi jó erő, ki itt óhajt találkozni a fővárosiakkal, itt akar okulni, versenyben kísérletezni. S e szempontból is teljesen sikerült volt a verseny. A berendezés, a rendezés olyan volt, milyent csak lehetett előállítanunk a siófoki pálya gyepén, melyhez bizonyára hasonló, a legtöbb alkalmas hely vidéken. Hogy fővárosi versenyzőink nagy része kissé el van kényeztetve a millenáris pálya mesterséges versenytere által s nem konveniál neki a gyep, az természetes; mert szokatlan neki; de korántsem oly nagy baj ez, hogy egynémely napilap tudósítója valóságos revolverzessé nekünk támadjon „botrányos és kritikán aluli rendezés stb.-t“ emlegetvén, mert nem kapott elég potyajegyvet Schmock úr; vagy nem neki jegyezték ki mindenekelőtt a programját.

A siófoki pálya belső gyepe egyike a legjobb hazai 100 yardos pályáknak, napokkal a verseny előtt nyírják; öntözik és hengerelik a füvet, a 130 cm. széles pályák kötelekkel határolvák 6 versenyző számára, czéloszlopok állanak és tiszta lesz a döntés. Tény az, hogy tavaly Koppán, az idén Schubert gyönyörű stílusban futottak rajta, mint győztesek. A 320 méter kerületű hosszutávpálya 1000 méteren aluli scratch versenyre nem alkalmas, mert rövid, de Malcsiner 1000 méterje 2 p. 45¹/₆ mp. alatt e változatos, de fölénytel nyert versenyben eléggé bizonyítja, hogy mennyire használható. Mint minden évben, úgy az idén is egy-két ver-

seny emelkedik ki különösen a siófoki programból. Az idén a magasugrás versenye vált ki különösen. Gyepről nekifutván s az agyagos földdel kitaposott elugró helyre átmenvén valamennyi versenyző meglepő jó lendülettel ugrik. Sajó és Franyó a holtversenyben győztesek mindegyike pontosan mért 169¹/₂ cm.-t ugrik ¹/₂ cm.-nyire megközelítvén az országos rekordot. Frey és Sasse nincsenek diszponálva s mégis 160 cm.-rel végeznek.

A távolugrásban Schuberth Ernőnek kellett helyt állania 600 cm.-es ugrásával; mert a többi nem igen közelítette meg az utóbb már megszokott 580—590-es eredményeket. Nagy kár, hogy Schiller Frigyes nem startolt a versenyekben A távolugrásban, de jóllehet a gerelydobásban is erősebb lett volna jelenlétével a konkurrenzia.

A gerelydobásban elég jó átlageredmények előtt állunk, bár Réty Menotti recordja (31:50) még maig is érintetlen. Strauss az Ó-Budai T. E. gerelydobói közül szépen tette le juniorságát e versenyben. A diszkoszdobásban is junior győzött. Coray Arthur 27 m. 25 cm.-es dobásával lett első. Crettier, ki 28¹/₂ m. körüli dobásokat csinált, minden dobásánál kilendül s kilépett a négyesögből. A diszkoszdobók közt jó erőnek ígérkezik Németh Kálmán (Szombathely), ki második lett.

Mint a távolugrásban és gerelydobásban Schillernek, úgy kell az 1000 m.-es síkfutásban Speidl Zoltánnak elmaradását sajnálnunk, ki túlmessze van nyaralásra, semhogy eljöhett volna. Malcsiner ritkán nyert könnyebb versenyt e futásánál. Mindössze egyszer kísérlette meg Horváth Gyula (Szombathely), hogy elszökjék tőle, de nem birt akkora hézagot behozni ketőjük közé, melyet Malcsiner tempózva elnem enyész. A verseny programjába szőtt mindkét handicap; egy sík és egy gáttal való negyedangolmértföldes futás, Ujváry Cseh Ödön győzelmével végződött, ki a tulajdonképeni strachmanek távolmaradása folytán nagy előnyben volt. A legkevesbbé kielégítő volt a súlyemelés versenye. Míg Weisz és Horváth határozott tendenciát mutattak arra nézve, hogy lassan és tisztán emeljenek, addig Gerber Sándor (Siófok az idén többet, de csunnyábbat emelt mint valaha. E versenyben tulajdonképen Weymann Alfréd emelte legtisztábban a súlyt; mindannyian tornaczipőben emeltek (szöges czipő helyett) s kellemetlenül jutott érvényre a gyeptalaj.

*

A verseny külső sikeréről szólván, korántsem dicsekedhetünk oly eredményekkel, mint tavaly. Mint nézők a fővárosi sporttársak voltak többségben, ott voltak a gr. Festetics, gr. Karátsonyi családok s az arisztokrácia több más tagja is mindvégig, de hiányzott a tavalyi nézőpublikum: Siófok közönsége, a fürdővendégek közül az érdeklődők. Rekkenő meleg tette kellemetlenné a délutánt s ezt a nézők, versenyzők egyaránt fájlalták. Csak este, midőn football-match-et kezdett két nyolczas csapat, lett derültebbé a hangulat s mindenki — legalább úgy nagyjából mindenki — azt találta a legérdekesebbnek; míg athletikai viadalunkkal szemben, egy pár hozzáértő meg világlátott urat leszámítva, úgy állottak, hogy bizony nem is igen törődtek vele, miről van szó.

*

Alábbiakban közöljük a versenyek részletes eredményeit:

I. ¹/₄ angol mfd.-es (402¹/₄) síkfutás. Handicap. Elsőnek a „Sp. V.“ diszitett ezüst-, másodiknak a „Sp. V.“ ezüst-, harmadiknak a „Sp. V.“ bronz-é: me.

1. Ujváry Cseh Ödön (Magy. Uszó-Egy.) 20 m. előny, 54¹/₂ mp.

2. Szánthó Andor (Magy. Uszó-Egy.) 30 m. előny.

3. Jankovich Jenő (Debreczeni Torna E.) 20 m.

4. Betsey László (M. U. E.)

Ujváry 20 méterrel a cél előtt a mezőny közepén van s végül 8 méterrel győz; jó harmadik és negyedik. A fentiekén kívül indultak még Franyó Gyula (Bpesti Torna Cl.) 25 m. el.; Guttman Alfréd (Bpesti Torna Cl.) 20 m.; Frey Ferencz Ó-Budai Torna E.) 30 m. e.; Horvassy Gyula 20 m. c.; Horváth Gyula 15 m. e.; Németh Kálmán 20 m. e. (mindhármán Vasvármegyei Sport E.); Klein Vilmos 40 m.; Penninger Gusztáv 35 m.; Lescheditzky Kálmán 30 m.; Stein Ferencz 12 m.; Takács Tamás 20 m. (Magy. Uszó-Egy.); Árvay Arthur (Fecske) 40 m.

II. *Gerelyvetés.* 175 cm. hosszú és 1¹/₄ kg. súlyu, vashegyű gerelylyel, a földön jelzett 2¹/₂ m. oldalú négyzetből. Három dobás közül a legjobb.

Elsőnek a „Sport-Világ” arany-, másodiknak a „Sp. V.” díszített ezüst-, harmadiknak a „Sp. V.” ezüst-, negyediknek u. a. bronz-érme.

1. Strausz Gyula 29 m. 70 cm.

2. Lencz Rezső 29 m. 60 cm.

3. Kardos Márk 29 m. 25 cm.

4. Ruda Győző 27 m. 60 cm.

Kivülök dobtak még: Beliczay Tamás és Guttman Alfréd (Bpesti Torna-Cl.), Lencz József (Ó-Budai T. E.), Crettier Rezső (M. U. E.).

1896-ban Réty Menotti (Budapesti Torna-Club) lett győztes ugyane versenyben 31 m. 50 cm.-es hegyre érkezett szép dobásával, mely eddig a legjobb hazai eredmény.

1897-ben Klimkó László (Budapesti Torna-Club) 28 m. 23 cm.-es dobással lett első Kardos Márk (Magy. Uszó-E.) előtt, ki harmadik dobásával 28 m. 17 cm.-t ért el.

III. *100 yardos síkfutás (91.4 méter).* Győztesnek a „Sport-Világ” arany-, másodiknak a „Sp. V.” díszített ezüst-, harmadiknak a „Sp. V.” ezüst-, negyediknek a „Sp. V.” bronz-érme.

1. Schuberth Ernő (Magy. Uszó-E.), 10¹/₆ mp.

2. Koppán Pál (Magy. Uszó-E.) mellszélességgel

3. Takács Tamás (Magy. Uszó-E.).

4. Horváth Gyula (Vasvárm. Sp. E.).

5. Stein Ferencz.

Öten indultak. Koppán jól ugrik ki és 50 méterig körülbelül 1 méterrel vezet, ép a célzalag előtt fogja el őt Schuberth. 2¹/₂ méterrel hátrább harmadik Takács, ki mögött 1 méterrel Horváth. Stein megállt az első 5 méteren.

1896-ban öt versenyző közül Sturza Hugó (Bpesti Torna-Club) lett győztes 10³/₅ mp. alatt 2¹/₂ méterrel Mannó Leonidás (Magy. Athl. C.) előtt.

1897-ben Koppán Pál (Magy. Uszó-Egyl.) lett 12 versenyző közül két előfutam után győztes a döntőben, 1 méterrel mögötte Zimburg Ervin (Magy. Uszó-Egyl.) második, ki mellszélességgel előzte meg klubtársát Schuberth Ernőt, Kardos Márk (M. U. E.) jó negyedik. Idő e versenyben nem méretett. Koppán előfutamban 10¹/₆ mp. alatt, Schuberth Ernő pedig 10⁵/₁₀ mp. alatt lett első.

IV. *Magasugrás,* földről 120 cm.-től 140 cm.-ig 10 cm.-enként, 140 cm.-től 165 cm.-ig 5 cm.-enként, azontúl pedig 2¹/₂ cm.-enként emelt pácza.

Elsőnek a „Sport-Világ” arany-, másodiknak a „Sp.

V.” ezüst-, harmadiknak a „Sp. V.” ezüst-, negyediknek u. a. bronz-érme.

1. (Sajó Béla) (Budapesti Torna-Club) 169¹/₂ cm.

2. (Frey Ferencz) (Ó-Budai Torna-Egylet) 160 cm.

Róka János (Budapesti Torna-Club), Königstein Andor (M. U. E.) és Strausz Gyula (Ó-Budai T. E.) 155 cm.-t értek el, Havassy Gyula (Vasvárm. Sp. E.) 152¹/₂ cm.-t ugrik.

Sajó és Franyó hosszabb kísérletezés után (melyben néhány a pályában kelletlenkedő néző is zavarja őket) nem mennek döntésre, hanem a legközelebbi (bécsi jubileumi) versenyen matchelnek; a győztes pedig lemond társa javára a „Sp. V.” arany-érméről. Sasse átengedte a harmadik helyet Freynak.

1896-ban hármassugrás (hop, step and jump) helyettesítette e versenyt. Szokoly Alajos (Magyar Athletikai Club) 12 m. 48 cm.-es hármassugrásával országos rekordot ért el, mint első, Sasse Károly (Ó-Budai T. E.) előtt, ki 11 m. 02 cm.-t ugrott s a ki 1898. június hó 26-án 12 méter 53 cm.-es eredménnyel javította meg e rekordot.

1897-ben már szerepelt a siófoki viadalon a földről való magasugrás versenye. Sasse Károly (Ó-budai T. E.) 158 cm.-es ugrással lett az első.

1897 óta a Budapesti Torna-Club orsz. bajnoki versenyt rendez magasugrásban. Az első Frey Ferencz (Ó-budai T. E.) 170 cm.-es ugrással lett bajnok, Sasse Károly (Ó. T. E.) előtt, ki 162¹/₂ cm.-t ugrott. Frey eredménye hazai rekord.

V. *Súlyemelés 50 kg.-os súlyzóval.* Elsőnek a „Sport-Világ” arany-érme, másodiknak a „Sport-Világ” díszített ezüst-, harmadiknak a „Sport-Világ” ezüst-, negyediknek u. a. bronz-érme.

1. Horváth István (B. T. C.) 26 emeléssel.

2. Gerber Sándor (M. U. E.) 24 „

3. Weisz Rikárd (M. T. K.) 22 „

4. Weymann Alfréd (B. T. C.) 16 „

5. Deling Pál 11 „

Gerber Sándornak 28 emelése van, melyek feltűnő szabálytalanok, a karok egyenetlen magasak a kinyújtásnál, a súlyt nem hozza álla alá.

Weisz és Horváth emelései tiszták, de mindketten láthatólag izgatottak. Weymann és Deling mintaszerűen emelnek. Az emeléshez csak Horváth keres a füves talajban alkalmas álláspontot.

A „Sp. V.” 1896-iki versenyén 4 versenyző közül Schelling Ödön (Ó-Budai T. E.) győzött 21 emeléssel. Horváth 18 tiszta emeléssel második, Gerber 15-tel harmadik lett. Réty Menotti (B. T. C.) egyszer félkarral földről fej fölé emelte az 50 kilós rudat, azután kiállt a versenyből.

Az 1897-iki versenyén 6 közül Horváth István (Budapesti Torna-Club) 24 tiszta emeléssel lett első, Weisz Rikárd (Magyar Testgyakorlók Köre) 22 emeléssel második, Gerber Sándor (M. U. E.) 19 emeléssel harmadik, Argay Ferencz (Ó-Budai Torna-Egylet) 17 emeléssel negyedik.

A legjobb magyar eredményt Schwartzmayer Lajos (Budapesti Torna-Club) érte el 1894. június 17-én 33 emeléssel.

VI. *Távolugrás földről.* Elsőnek a „Sport-Világ” arany-érme, másodiknak a „Sport-Világ” dísz ezüst-, harmadiknak a „Sport-Világ” ezüst-, negyediknek u. a. bronz-érme.

1. Schuberth Ernő (M. U. E.)	600 cm.
2. Róka János (B. T. C.)	564 "
3. Franyó Gyula (B. T. C.)	556 "
4. Strausz Gyula (Ó-Budai T. C.)	519 "

Németh Kálmán (Vasvármegyei Sport-Egylet) 511 cm.-t, Ruda Győző (III. ker. Torna- és Vivő E.) 494 cm.-t ugrik.

1896-ban Sturza Hugó (Budapesti Torna-Club) 6 m. 21 cm.-t ugrott mint győztes a 3 cm.-rel emelt elugrási helyről, aznap harmadik győzelmét aratván. Sturza eredménye volt Magyarországon az első 6 méteren felül való ugrás földről; addig 595 cm.-rel ugyancsak ő tartotta a hazai rekordot.

1897-ben Schiller Frigyes (M. T. K.) 585 cm.-es eredménnyel győz 12 versenyzővel szemben. A talaj teljesen sík volt.

Az országos rekordot Gajzágó Tibor (B. T. C.) tartja, ki a Magyar Uszó-Egyesület 1898. április hó 30-án tartott nyílt versenyén 6 méter 49 cm.-t ugrott földről.

VII. $\frac{1}{4}$ angol mértföldes gátfutás (402 $\frac{1}{4}$ méter). Tételny-verseny.

1 kör és 102 $\frac{1}{4}$ méter, 10 darab egymástól 35 m. távolságban álló 90 cm. magas gáttal. A versenyzők a 0-tól számított hátrányokkal állítatnak fel.

Elsőnek a „Sport-Világ“ diszitett ezüst-, másodikként a „Sport-Világ“ ezüst-, harmadikként a „Sport-Világ“ bronz-érme.

1. Ujváry Cseh Ö. (M. U. E.)	30 m. hátr. 1' 11"
2. Stein Ferencz (M. U. E.)	20 m. hátr.
3. Havassy Gyula (Vasvárm. Sp. E.)	10 m. hátr.
4. Frey Ferencz (Ó-budai T. E.)	15 m. hátr.

Indultak még Ruda Győző (III. k. T. és V. E.) 15, Klein Vilmos (M. U. E.) 5, Peninger Gusztáv (M. U. E.) 0, Betsey László (M. U. E.) 15, Lescheditzky Kálmán (M. U. E.) 15, Szánthó Andor (M. U. E.) 0 méter hátránnyal.

1896-ban Pösztinger Nándor (III. k. T. és V. E.) 25 méter hátránnyal indulván s 1' 8 $\frac{3}{5}$ " alatt nyerte meg e versenyt Coray Ferencz előtt, kinek 13 méter előnyt adott.

1897-ben Bauer Rezső (B. T. C.) és Barlay Oszkár (Óbudai T. E.), mindketten 10 méter hátránnyal indulván 1' 7 $\frac{2}{5}$ " alatt holtversenyben érkeztek a célhoz, Takáts Tamás (M. U. E.) 10 méter hátránnyal, harmadik Ruda Győző (III. k. T. és V. E.) 20 méter hátránnyal negyedik lett. A hazai legjobb eredmények Pösztinger Nándor fenti eredménye tekinthető.

VIII. *Diszkoszdobás földről.* 250 cm.-es négyszög-ből, 22 cm. átmérőjű 2 kg. súlyú görög diszkoszszal. Három dobás közül a legjobb. Elsőnek a „Sport-Világ“ arany-, másodikként a „Sp. V.“ diszitett ezüst-, harmadikként a „Sport-Világ“ ezüst- és negyediknek u. a. bronz-érme.

1. Coray Arthur (B. T. C.)	25:20 m.
2. Németh Kálmán (Vasvárm. Sp. E.)	25:70 m.
3. Sajó Béla (B. T. C.)	20:75 m.
4. Lencz Rezső (Óbudai T. E.)	24:25 m.

Ruda Győző 22:75 m., Lencz József 22:25 m.

A „Sport-Világ“ 1896-iki versenye volt az első hazai verseny, melyben a jelenleg általános szabályok mellett diszkoszdobás is fel volt véve. Bauer Rezső (B. T. C.) 26 m. 30 cm.-es dobással győzött s felállította az első hiteles rekordot.

1897-ben ismét Bauer Rezső (B. T. C.) győzött, ezuttal 28 m. 40 cm.-t érven el 9 versenyző közül. 1897 óta a Budapesti Torna-Club diszkoszdobás orszá-

gos bajnoki versenyét rendezzi, 1897. szeptember 26-án tartott versenyben Bauer Rezső (B. T. C.) lett bajnok 30 m. 50 cm.-es dobásával, mely mint legjobb magyar eredmény áll fenn.

IX. *1000 méteres síkfutás.* Elsőnek a „Sport-Világ“ arany-, másodikként a „Sp. V.“ diszitett ezüst-, harmadikként a „Sport Világ“ ezüst-, és negyediknek u. a. bronz-érme.

1. Malcsiner Gyula (M. T. K.)	2 p. 45 $\frac{1}{5}$ mp.
2. Horváth Gyula (Vasvárm. Sp. E.)	25 méterrel.
3. Jankovich Jenő (Debreczeni T. E.)	
4. Takáts Tamás (M. U. E.)	
5. Penninger Gusztáv (M. U. E.)	

Az első kör megfutása után Horváth tör Malcsiner elé, ki nyugodtan folytatja tempóját; az utolsó kör kezdetén már ismét zárt a mezőny. Malcsiner nagy fölénnyel győz és 1 $\frac{1}{5}$ mp.-ig megközelíti saját rekordját. Jankovich, Takáts és Penninger közt összesen öt méter.

Országos rekord 2 p. 43 mp. Malcsiner Gyula (M. Testgyak. K.) 1894. szept.

A verseny befejeztével football-matchet tartottak a Budapesti Torna-Club játékosai, támogatva az ott időző footballozók egynehánya által. 8—8 játékos mérkőzött $\frac{1}{2}$ 7-től kezdve $\frac{1}{2}$ 8 óráig s a rögtönzés daczára elég érdekes játék után holtverseny volt a fehér-kék és fehér-piros csapat közt, mindenik 1 goalt érven el.

„Sport-Világ.“

A népiskolai torna-játékokról.*)

(Folytatás.)

Egyebek között munkába vette a tornatanitók képzetését és képesítésének reformját; a tornatanítás tantervének revízióját s azonkívül még újabb testgyakorlati irányokat kíván meghonosítani. És, a mint a következők mutatják, nem maradt a szónál. A középiskolai tanterv revíziójánál az országos közoktatási tanács a tornatanítás ügyét egy szűkebb körű, tisztán szakértők-ből álló bizottságra bízta, a mely munkáját már be is végezte. Végeredményben azon főirányelvek jutottak érvényre, hogy ezután a német régi torna-rendszerrel szemben, a mely főképp szobai tornázásból áll, a kézi szerekkel való szabadgyakorlatokra és a játékra nagyobb súly fektetessék.

Ezen körülményt csupán azért hozom föl, mert remélhető, hogy ez országos gondoskodásnak az elemi oktatás tornaügyére is lesz kihatása; hiszem is, hogy a megoldást csak a pénzkérdés késleltetni.

De azt az időt ne várjuk összetett kézzel, ápoljuk tehetségünk szerint ez elhanyagolt ügyet, mert még mindig örökösök vagyunk azon adósságnak, a mit a százados mulasztások reánk rónak. Annál is inkább foglalkozunk vele, mert erős meggyőződése, hogy társadalmi miseriáink, tehetségeink is csak az általános elsatnyulás szülöttei. Így maga a socializmus is, mert céljában tisztán domborodik ki a test renyhésege, képzelensége, ebben gyökerezik, a mikor egyik fő célul a munka-idő redukálását tűzi ki.

Az idők jele serkentsen tehát bennünket gyors munkára. Ezzel az eszközzel is lendítünk azon törekvésen, hogy e beteges idealok elfojthatók legyenek.

A tornatanítással tehát nekünk kellene nagyobb ügyszeretettel foglalkozni, mert sok drága időt elpaza-

*) A „Bereg-megyei Tanügy“ utolsó számából.

roltunk már más kevésbé fontos dologra, de a torna-tanításra — ha jól tudom — 17 évi tanítóskodásom alatt csak harmadszor került a sor.

En most másodszer foglalkozom ez ügygel rövid értekezés keretében. Az első felolvasásomnak volt-e valami eredménye, nem tudom; de most hő vágyam, hogy céloimat valamivel jobban közelítem meg.

Hamar János kartársunk szintén tartott egy kis kirohanást a testgyakorlás terére, midőn a népiskolai tanterv revíziója tárgyában értekezett. Igaz, hogy magának az ügynek édes keveset használt, miről meggyőződhetünk, ha a „Herkules“ című sport-lap 1898. évi január hó 20-iki számát elolvassuk, hol „A testgyakorlás a népiskolában“ cím alatt a következők állanak:

A Rhédei János és Radics Mihály által jelesen szerkesztett „Bereg megyei Tanügy“ januári száma közli Hamar János felolvasását a népiskolai tanterv revíziójáról.

Az értekezésben bennünket a következő sorok érdekelnek:

A testgyakorlást én nem tartom a népiskolába valónak, mondja Hamar. A 6—12 éves gyermeket a vére készíti, hogy szüntelenül és ezer-féle mozgást végezzen; úgy, hogy ha 2 perczig nyugodtan ül, megszibbad a lába. Ha már minden áron elviselhetővé akarjuk tenni a gyermeknek az iskolát, akkor szellőző készülékről, fűthető folyosóról, — hol felső ruháikat is tarthatják — légmentesen záródó ajtó- és ablakról, jól megválasztott ülő-padról, elegendő szünidőről óráközönként, tisztességes játszótérrel, ivó-vizről gondoskodjunk, s ezzel jobban eleget teszünk a mens sana in corpore sano elvnek, mint holmi erőszakolt testmozgásokkal.

A kritika így szól:

Mindenesetre igaz van a felolvasónak, hogy a népiskolában nincsen helye az erőszakolt testmozgásnak, hanem gondoskodni kell tisztességes játszótérrel, óráközökről, ivóvizről stb. Mi magunk sem óhajtjuk a kis gyermekeket szigorú szertornázásra fogni, de nem helyeselhetjük, hogy egy tanító gyűlésen egy tanító a testgyakorlatokat a népiskolába nem valóknak jelenti ki. Hisz maga a játék a fő eleme a tanulói testgyakorlatoknak, és ezen kívül az ugrás, mászás, futás oly természetes mozgások, hogy bátran gyakorolhatják a kis gyermekek is, de csak felügyelet mellett.

Ezek után kifejezést ad annak, hogy igen ajánlatos volna, hogy maguk a tanítók mondanák el véleményeiket a torna-tanításról, de a mikor esetleg elítélő véleményt hangoztatnak az érvényben levő tanterv ellen, ugyanakkor állást ne foglaljanak a torna-tanítás ellen, hanem igyekezzenek hozzájárulni a szükségessé vált reformáláshoz helyesnek talált tapasztalataikkal.

Szóról-szóra igazat kell adnunk a szerkesztő eme kritikájának, mert jókora könnyelműség szükséges ahhoz, hogy egy ily fontos dolog fölött „nem kell“, „nem való“ kijelentéssel egyszerűen napirendre térjünk; a helyett, hogy a helyi viszonyok s más közrejátszó körülmények tekintetbe vételével igyekeznénk az ügyet aklimatizálni.

E bevezető sorok után rátérek értekezésem tulajdonképeni tárgyára, a népiskolai torna-játékokra.

A tornázással s annak fontosságával csupán azért foglalkoztam annyit, mert a játék úgy fiziológiai, mint paedagogiai szempontból nem egyébb mint tornázás, más eszközökkel szabad levegőn s több szabadsággal. A hatás és a cél egy. De a valódi célt csak úgy érjük el, ha mindkettőt egyformán kultiváljuk. Egyiket a másik fölé helyezni tévesztett dolog. Egyforma figyelemmel kell lennünk mindkettő iránt.

Nagyon természetes, hogy az elemi tornaoktatást

is csak akkor vehetjük egészen komolyan, ha az olyan évszakok idejére, amikor a szabadban tornázásról, játékról le kell mondani, rendszeres tornatermek fognak rendelkezésünkre állani.

A játék ideális hazájában: Angliában már ez így van. Minden iskolának van tornaterme, de nem hiányzik mellőle a játszótér sem. Odaadással kultiválják a tornázásnak minden nemét. Nincs is annyi egylet, club széles e világon sehol, mint Angliában. Tornáznak és játszanak ott az év minden korszakában. Élvezi az ifjuság a játékot minden kellemével, de viszont megszokja a rendszeres tornázás alatt a fegyelmet is, a mi csak addig nyugtató a lélekre, amíg a kezdettel kell megbirkóznia. Es erre törekednünk kell, mert ez így jó. A fegyelem megszokása oly erőt ad a léleknek, amely az élet minden változatában képessé tesz arra, hogy oly dolgot és méltatlanságot is a könnyebb, illetve a kevésbé sötét oldalról tekintsük, amely egy, a fegyelemhez nem szokott embert szertelenségre ragad, boldogtalanná tesz.

(Folyt. köv.)

A békés-csabai torna-egylet

tíz éves fennállásának emlékére rendezendő országos jellegű torna-, atletikai- és kerékpár-versenyek sorrendje és feltételei.

A verseny ideje 1898. évi szeptember hó 11-ének délelőtti 6 és délutáni 3 órája. Nevezési határidő 1898. évi szeptembet hó 9-ének déli 12 órája. Nevezések Maros György egyleti titkárhoz küldendő B.-Csabára.

Délelőtt:

I. *Országúti kerékpár-verseny.* 60 km. Pálya a Szt.-Miklós és Gyula közötti állami transversális műút. Díjak: Elsőnek arany érem, másodiknak nagy ezüst érem, harmadiknak ezüst érem, negyediknek bronz érem. Indulás reggel 6 órakor.

Délután:

II. *Kerékpár-verseny.* Távolság 2000 m. Díjak: Elsőnek nagy ezüst érem, másodiknak ezüst érem, harmadiknak bronz érem.

III. *Szertornázás.* Összetett verseny magas nyújtón, korláton és lovon. Mindenik szeren három szabadon választott gyakorlat végzendő. Díjak: Elsőnek arany érem, másodiknak nagy ezüst érem, harmadiknak ezüst érem, negyediknek bronz érem.

IV. *Síkfutás.* Távolság 100 yard. Díjak: Elsőnek nagy ezüst érem, másodiknak ezüst érem, harmadiknak bronz érem.

V. *Kerékpár-verseny.* Távolság 5000 m. Díjak: Elsőnek nagy ezüst érem, másodiknak ezüst érem, harmadiknak bronz érem.

VI. *Rúd-magasugrás.* Az ugrás tetszés szerinti rohammal a földről történik. Díjak: Elsőnek nagy ezüst érem, másodiknak ezüst érem, harmadiknak bronz érem.

VII. *Súlydobás távolba.* Súly $7\frac{1}{4}$ kg. vas-golyó. Dobás 2 méteres oldalakkal bíró négyzetből. Díjak: Elsőnek nagy ezüst érem, másodiknak ezüst érem, harmadiknak bronz érem.

VIII. *Távolugrás.* Az elugrás tetszés szerinti iramodással a földről történik. Díjak: Elsőnek nagy ezüst érem, másodiknak ezüst érem, harmadiknak bronz érem.

IX. *Kerékpár-verseny.* Távolság 10,000 m. Díjak: Elsőnek nagy ezüst érem, másodiknak ezüst érem, harmadiknak bronz érem, negyediknek bronz érem. Vezető díj: ezüst érem.

X. *Diszkosz-velés.* Dobás 2·50 méteres oldalakkal bíró négyzetből. Díjak: Elsőnek nagy ezüst érem, másodíknak ezüst érem, harmadiknak bronz érem.

XI. *Síkfutás.* Távolság 1 angol mértföld. Díjak: Elsőnek arany érem, másodíknak nagy ezüst érem, harmadiknak ezüst érem, negyediknek bronz érem.

XII. *Kerékpár-verseny.* (Egyleti, zárt.) Táv. 2000 m. Díjak: Elsőnek nagy ezüst érem, másodíknak ezüst érem, harmadiknak bronz érem.

XIII. *Súly-emelés.* Súly 32 kgrmos vas-rúd. Emelés mellső mély tartásból magas tartásba és vissza. Díjak: Elsőnek nagy ezüst érem, másodíknak ezüst érem, harmadiknak bronz érem.

XIV. *Kerékpár vígasz-verseny.* Azok számára, a kik a II., V., IX. és XII. számú versenyekben díjat nem nyertek. Távolság 2000 méter. Díjak: Elsőnek ezüst érem, másodíknak és harmadiknak bronz érem.

Általános verseny-szabályok.

1. A versenyeken részt vehet minden magyar sportegylet gentlaman amateur tagja.

2. A második díj csak 3 versenyző, a harmadik díj 4 versenyző, s a negyedik díj 5 versenyző mérkőzése esetén adatik ki.

3. Verseny-öltöny viselése kötelező.

4. Óvások a verseny után a titkárnál azonnal megteendő, s a verseny-bírószám határozata ellen fellebbezésnek helye nincs.

5. A verseny kezdete harang-jelzéssel jeleztetik, melyre a versenyzők a bírói emelvény előtt megjelenni tartoznak.

6. Tét versenyszámonként 2 korona.

7. A versenyeknél a M. T. E. Sz. legújabbán kiadott verseny-szabályai irányadók.

A békés-csabai torna-egylet 1898. évi augusztus hó 3-án tartott választmányi ülésén hozott határozata alapján:

Békés-Csaba, 1898. augusztus 11-én.

Maros György, titkár.

Korosy László, elnök.

Egyéb tudnivalók.

Szombaton, szeptember hó 10-én.

1. A versenyre érkező vendégek a vasuti állomáson fogadtatnak, mely okból szíveskedjenek érkezésük idejét Maros György egyleti titkárnál bejelenteni.

2. Az érkezett vendégek azonnal elszállásoltatnak.

3. Este 7 órakor társas-vacsora (étlap szerint) a „Széchényi“-ligetben.

Vasárnap, szeptember hó 11-én.

1. Reggel 6 órakor az országuti kerékpár-versenyben résztvevőknek indítása a „Vadász“ vendéglőnél.

2. A versenyzők fogadása a „Vadász“ vendéglőnél.

3. Délben 12 órakor társas ebéd (étlap szerint) a „Fiume“ szálloda éttermében.

4. Délután 1/2 3 órakor a kerékpárosok felvonulása a verseny-térre a „Fiume“ szálloda udvarából.

5. A versenyek bevégeztével díjak kiosztása.

6. Este a vendégek tiszteletére zártkörű táncvígalaom a „Széchényi-liget“-ben.

Testedző játék a népiskolában.*)

Bizony-bizony odajutottunk, hogy játszani sem tudnak korunk gyermekei. Nem! mégis játszanak valamit:

*) A „Néptanító Lapja“ utolsó számából.

Szerk.

„a kis öreget!“ Hát gyermekkorunk első és egyetlen foglalkozását ily hamar elfelejthetnők? Valóban hihetetlen; pedig még sincs ez másként. Lehet, hogy a hiba másban rejlik. Sok a szellem tápláléka az egész vonalon. Küzdelem már a hat éves gyermek élete a mindennapi iskolában. Emészthetetlen az anyag lenni is, fönn is! Eszközökről kell gondoskodnunk tehát, melyekkel a tanítás és nevelés magasztos munkáját biztosíthassuk. Ellenkezőleg a baj nőttön-nő s mi meddő munkát végezzünk.

A növendék az életben való boldogulásának csiráit jól tudja, hogy miben keresse. Hisz élénken emlékében van a sokszor ismételt biztató szó: tanulj! ha boldogulni akarsz az életben. . . Ez eszme vezérlő csillagként jelzi az utat, melyen szelleme összes tevékenységeivel halad, nem törődve azonban fizikumával, figyelmen kívül hagyva lelkének hüvelyét, támaszát.

Igy hát nekünk néptanítóknak kell már az alsófokon az alapvető munkát a testi nevelés tekintetében is lerakni, hogy a testi-lelki erő funkcióját egymást támogatva, annál eredményesebben végezhesse. Rajta, tehát kedves kartársim, ne hagyjuk idő előtt megöregedni a gondjainkra bizottakat! Jól mondja Schmidt pedagógiai enciklopédiája, hogy a gyermekek komoly munka nélkül gyermekesek maradnak, játék nélkül idő előtt megöregednek.

Adjuk meg a gyermekeknek az alkalmat a kényük-kedve szerint való játszásra is. Ne ragadjuk ki a gyermeket abból a körből, honnan oly szívesen táplálkozik. Miután a népiskolai tornászat különösen elhagyott állapotban van, s mert még a városi iskolák sem mutatnak fel e tekintetben külön eredményt — a baj okát ez alkalommal nem célozom himutadni — fogjunk közös erővel a testedző játékok tanításához, azoknak minél nagyobb keretben való lelkes ápolásához, fejlesztéséhez. Csak néhány irányelvet leszek bátor felhozni, hogy a tanító munkájában, a tanítvány pedig játékában miként járjon el.

Eitner azt mondja, hogy „a játék élvezetet és örömet nyújt, megnyilatkozása az öntevékenységnek nem munka és nem pihenés az egyetlen tevékenység, a mely a gyermek lelki erőit mozgásba hozza, őt vidámmá és boldoggá teszi és több, mint elhibázott nevelés volna játékkedvét zavarni vagy hibának tekinteni.“ Eme idézet is alkalmas arra, hogy rámutasson a játék fontosságára. A játéknak nevelési szempontból való hatását hangsúlyozni nem tudom eléggé. A jellem fejlődését, a játéknak a testre ható erejével együtt említhetem. Játék kell ahhoz, hogy saját tanítványainkat alaposan megismerjük; a játék hevében megfeledekezik a tettetésről s a valódi hamisítatlan természet nyilvánosságra tör. Fontos a játék, mint tevékenység; ez ama eszköz, mely a gyermek lelkéből származik s önmagát tökéletesíti.

Célunkat csak úgy érhetjük el, ha magát az anyagot céltudatosan osztjuk be és a rendszertelenségnek még árnyékát is kerüljük. A legtöbb játék alkalmazásánál a tanalany korát és nemét, valamint az egyes játékoknak mily mérvben való alkalmazhatóságát latba vetni fölötte kívánatos. Valamely játéknak becse attól függ tehát, mily mértékbeo foglalkoztatja az a testet és lelket és minő visszahatást szül ezekre? Alkalmazzuk akkor és ott, a mikor és a hol a test és lélek állapota ezt megkívánja. Különös szabályképen tartsuk be azt, hogy kezdetben ne fogjunk sok játék betanulásához. Inkább keveset, de jól elvét tartsuk meg itt is.

Kevés játékot jobban is megtanulnak, s ha jól játszanak, nem maradhat el az inger, az újabb és újabb já-

tékok után való törekedés. Ügyeljünk arra, hogy lehetőleg minden tanuló résztvegyen a játékokban. Népes osztályt osszunk csapatokra, mindegyik más-más játékkal foglalkozzék. A csoport élére ügyesebb fiukat állíthatunk — játék-vezetőkül. A főfelügyeletet természetesen mindig a tanító teljesíti. Végül a játékok begyakorlásánál tartsuk és tartassuk be a játék szabályait, mert e nélkül a játék jellege nem domborodik ki és nem bír azon erővel, a mit joggal elvárhatunk. A növendékek lelkesedését állandósíthatjuk az által, ha játékaik iránt nem csak kötelességszerűleg, hanem igazi hévvel mi magunk is érdeklődünk és nemes példaadásunkkal nevelve kaulazoljuk őket minden cselekedetükben. Legyen a tanító, ha kell játszótársa, hogy jelenléte legkevésbé se inkomadálja a növendéket, úgy bizvást az eredmény annál kielégítőbb lesz.

(Baja.)

Weisz Rezső.

Különfélék.

A Magyar Athletikai Club balaton-földvári új klubháza gróf Széchenyi Viktor, a M. A. C. tagja adományozta telken, gróf Széchenyi Imre alelnök lelkes támogatása mellett épült, Weimess Márián tervei szerint. Az épület a M. A. C. tagjainak fűntartott szobákon, irodán és mellékhelyiségeken kívül két emeletes szárny-épületben kiadó nyári lakásoknak szánt helyiségeket tartalmaz. A souterrainben vívó-terem és kerékpár raktár van. A megnyitó ünnep aug. 14-én folyt le s első részlete a M. A. C. több tagjának távkerékpározása volt Budapesttől Balaton-Földvárig. Elsőnek Krempels József érkezett be 5 óra 18 percznyi menet-idővel, ki ezüst érmet s a Lázár Pál tanár által felajánlott tisztelet-díjat kapta meg. Második Porzezsinszky Vilmos, majd Dalmay és Csupor következtek, a kik bronz érmekeket nyertek. A megnyitó aktus után az egész közönség az atletikai verseny pályához ment. A 100 yardos handicapet dr. Záborszky István nyerte ($10\frac{7}{10}$ "), $4\frac{1}{2}$ m. előny), ugyan ő a 220 yardos scratch-versenyt ($24\frac{3}{5}$ "), a diszkoszvetést Réthy Pál 29'56, ugyancsak ő a kalapács-vetést 26'56, a hármas-ugrást Sasse Károly 11'97, második volt a diszkosz-, kalapács-vetésben és hármas ugrásban dr. Pórtelky László, a 100 yardos handicapben (hol scratch indult) s a 220 yardos síkfutásban Zimburg Ervin. Ezek, valamint az elsőnek és másodiknak beérkezett a gróf Széchenyi Imre alelnök által felajánlott ezüst emlék-érmekeket nyerték, előbbi a Lázár Pál tanár részéről felajánlott tisztelet-díjat is, a többi résztvevő bronz emlék-érmet. A versenyeket dísz-lakoma követte, melyen az első pohárköszöntőt gróf Széchenyi Imre mondotta Ő Felségére.

Az „Athletic Club Praha“ augusztus hó 14-én rendezte harmadszor nagy nemzetközi úszó-versenyét a Moldva folyóban, s e meetingen kerültek dönrésre Csehország 100 és 2000 méteres úszó-bajnokságai, melyen magyar úszóink közül Gräfl Ödön, Gräfl Károly és Biegelbauer Árpád vettek részt. Gräfl Károly a 2000 méteres hosszú táv-bajnokságban Wahlet 3 perczcel előzte meg, az által, hogy a starttól kezdve a legerősebb tempóban elúszott s faképnél hagyta osztrák ellenfelét. Gräfl Ödön csak Biegelbauer Árpád és a berlini Hopfe felett arathatott győzelmet. Az egyes versenyek eredményei a következők:

I. **Juniorok versenye.** 200 méter. Első Zd. Henner (Mitweidaer Schwimm-Club) 3 p., $6\frac{3}{5}$ mp.; második Hugo Taussig (Wiener Schwimm-Club „Austria“) Öten indultak.

II. **Háton úszás.** 200 m. Első Karl Ruberl (Wiener Schw.-Club „Austria“) 3 p., 14 mp.; második Gräfl Károly (Magy. Úszó-Egyesület) 3 p., 16 mp.; H. Taussig (Austria) a start után elmarad. A táv első felében Ruberlnak már 10 m. előnye van Gräfl Károly lassú úszása révén, azután hanyatlik, s ellenfelét többször keresztezvé, végre is mellen úszva $\frac{3}{4}$ testhosszal jó be elsőnek.

III. **Cseh-ország hosszútáv bajnoksága,** 2000 méter áram mentén. Győztesnek bajnoki cím ez évre és bajnoki csillag. Tavalyi győztes és védő Jindrich Fabesch (I. Wiener Amateur Schwimm-Club). Első Balatoni (Gräfl) Károly, M. U. E. 30 p., $15\frac{2}{5}$ mp.; második Otto Wahle (W. Schw.-Club Austria) 33 p., $39\frac{4}{5}$ mp. Indult még Jaroslav Kopecky (Athletik-Club „Praha“). A víz csendes folyásu, árammal szemben ellenzél van. A startjel után Wahle Gräfl jobb oldalára uszik, úgy, hogy jól láthatja, míg az utóbbi kevésbé jól veheti észre őt. Gräfl erős tempóval indul neki s 200 méter megúszása után már 5 méterrel van Wahle előtt, ki erős spurttel behozza a különbséget s 500 méterig ismét egymás mellett úsznak a folyó közepén. Itt Gräfl újból 5 méter előnyt szerez; ezt Wahle nem bírván behozni, mindinkább hanyatlik, s végül körülbelül 80 méterrel marad el a győztes mögött. Az idén nagyon gyenge volt az áram; ugyan e távon 1886-ban 28 p.; 1897-ben 21 p. volt a 2000 méterre szükséges idő.

IV. **Gyermekek úszása** (14 éven aluliak), 200 méter. Első Fr. Hájek 3 p., $64\frac{4}{5}$ mp.; második K. Smichovszky.

VI. **Cseh-ország bajnoksága rövid távon,** 100 méter, áram mentén. Győztesnek bajnoki cím ez évre és bajnoki csillag. Első Gräfl Ödön (Magyar Úszó-Egyesület) 1 p., $10\frac{4}{5}$ mp.; második Biegelbauer Árpád (M. U. E.) 1 p., $14\frac{4}{5}$ mp.; harmadik Hermann Hopfe (Schw. Verein „Weissensee“, Berlin). Hárman indultak. Ruberl be van nevezve, de nem indul. Gräfl Ödön könnyű győzelme.

VII. **Vendégek versenye,** 200 m. Első H. Hopfe (Weissensee, Berlin) 3 p., $4\frac{4}{5}$ mp.; második Biegelbauer Árpád (Magyar Úszó-Egyesület), 3 p., $23\frac{2}{5}$ mp. Csak ketten úsztak.

VIII. **Az Athletikai Club „Praha“ bajnoksága.** (Zárt.) 2000 m. Első Arnold Bürgermeister 3 p., $41\frac{3}{5}$ mp.; második A. Nicodem 3 p., $51\frac{2}{5}$ mp.; harmadik J. Hájek. Öten indultak.

IX **Akadály-verseny.** 200 méter. Első Biegelbauer Árpád 3 p., $11\frac{2}{5}$ mp.; második H. Hopfe 3 p., $11\frac{4}{5}$ mp. Ketten indultak.

„S.—V.“

A trieszti úszóversenyekben augusztus 7-én a megnyitó-versenyben Biegelbauer Árpád második lett Lewis Jones nevű Triesztben lakó angol versenyző mögött, ki 35 mp. alatt úszta meg az 50 m.-es távot. A „Trieste“-versenyben, melyben csak oly úszók indulhattak, kik az „Adria-bajnokság“ versenyében nem vettek részt, Biegelbauer Árpád fényes győzelmet aratott s a 100 métert 1 p. 26 mp. alatt úszta meg mint első Milella és Gandolfo trieszti felett. Az „Adria-bajnoksága“ 100 méter (arany-érem és diploma) matchché zsugorodott; mert a tavalyi győztesssel Sugár Elemérel szemben csak Lewis Jones állott ki. A győztes Sugár lett. A háton úszásban Biegelbauer és Sugár találkozott a 40 méteres távon. Sugár testhosszal nyerte meg e versenyt.

Az I. Wiener Amateur-Schwimm-Club jubileumi kiállítási versenyei augusztus 7-én folytak le a következő eredménnyel: I. Megnyitó Junior-verseny, 136 m. 1. Klein Géza (M. U. E.) 2 p. $3\frac{4}{5}$ mp. 2. Anderle A. (I. W. Am. Sw. Cl.) nagy fölényvel nyerve. II. Europa-

bajnoksága rövidtávon, 100 m. 1. Carl Ruberl (Austria, Bécs) 1 p. 18 mp. 2. Gräfl Ödön (Magy. Úszó-Egyl.) 1 p. 18¹/₆ mp. III, Orofino emlékverseny, 340 m., mellúszás. Bécs város dija, 2 egymást követő éven át nyerendő. A védő Kunzmann, Berlin, nincs jelen. G. Michailovitsch (I. W. A. Schw. Cl.) felett 6 p. 18¹/₆ mp. alatt. IV. Császár jubileumi díj. 100 m. Bécs város vándordíja, kétszer egymásután nyerendő. 1. Em. Karner (I. W. A. S. C.) 1 p. 24¹/₆ mp. alatt; 2. Braunberger Hugó (Magyar Úszó-Egyesület) három induló.

A „Sport-Világ“ kerékpárversenye Siófokon. A budapest—siófoki távkerékpárverseny (108.1 km.) nagy érdeklődés mellett folyt le. Győztes Bauer Sándor a Condor kerékpár egyesület tagja lett, ki 3 óra 55 perc 45 másodperc alatt tette meg a nagy távolságot. Reggel 5 órakor volt az indítás a székesfejérvári országúton a 3-ik kilométerkötőtől, ahol 300-on felül volt az indulók száma. A beérkezés meglepő eredménnyel járt amennyiben 6 órán belül 200 kerékpáros érkezett Siófokra. A czélnál nagyszámu előkelő közönség várta a versenyzőket. A beérkezés sorrendje a következő volt: 1. Bauer Sándor (Condor K. E.) 3 ó. 55 p. 45 mp. 2. Gillemot Ferencz (B. T. C.) 4 óra. 3. Schinka Arthur (Condor K. E.) 4 ó. 1 p. 4. Keszler Albert (Condor K. E.) 5. Katzer Ödön (Condor K. E.) 6. Seregi Sándor (Condor K. E.) 7. Pollacsek Károly (senior) (B. T. C.) 8. Hóra Nándor (Hunnia M. B. C.) 9. Stowasser Ernő (Aquila B. C.) 10. Sarkady János (Vándorkedv K. E.) — A szeniorok díját Bláthy O. Titusz (B. T. C.) a vándordíj értékes serlegét pedig Condor K. E. vitte el derék tagjaival.

A III. ker. Torna- és Vivó-Egylet vasárnap délután athletikai házi mérkőzést rendezett a millenáris versenypályán. A mérkőzés részletes eredménye a következő: I. 100 yardos síkfutás. (Egyl. zárt). 1. Fodor 11⁴/₅“. 2. Minder. II. Távolugrás. (Nyílt). 1. Franyó (B. T. C.) 5'47 m. 2. Takáts (M. U. E.) 5'43 m. 3. Kovács (Ó-Budai T. E.) 5'30 m. III. Diszkoszvetés. (Egyl. zárt). 1. Ruda 25'81 m. 2. Bernát 24'42 m. IV. Football rugás. (Nyílt). 1. Fazekas (III. ker. T. V. E.) 47'75 m. 2. Guttmann (B. T. C.) 41'55 m. 3. Klebersberg (B. T. C.) 38'80 m. V. 402¹/₄ m. handicap síkfutás. (Nyílt). 1. Sajó (B. T. C.) 12 m. e. 57¹/₆“. 2. Kékessy (III. ker. T. V. E.) 35 m. e. 3. Ujváry (M. U. E.) és Franyó (B. T. C.) holtversenyben. VI. Kalapácsdobás. (Nyílt). 1. Ruda (III. ker. T. V. E.) 15'76 m. 2. Fazekas (III. ker. T. V. E.) 14'65 m. VII. Magasugrás. (Egyl. zárt). 1. Kornay 1'55 m. 2. Minder 1'50 m. (VIII. ³/₄ angol mértföldes handicap síkfutás. (Egyl. zárt). 1. Cseke 1'20 m. e. 2. Bernát 80 m. e. 3. Kékessy 90 m. e.

A Continental-Pneumatic mindenütt diadalt arat. — Mult hét vasárnapján Temesvárott és Sopronban, csütörtökön pedig Kolozsvárott nyerték el az összes díjakat Continental-Pneumaton.

E sikerek bizonyítják, hogy a legtöbb versenyzők mily előszeretettel használják e hírneves pneumaticot, mely megbízhatósága révén a diadalt mindig biztosítja.

Vivók körében

sensatiót kelt a gumbiból készült, szabadalmazott

„Damascenus“ kardmarkolat,

mely rugalmasságánál fogva nem nyomja a kezét, elhárítja a kard csúszását, megóvja a keztyűt a kopástól.

A cs. és kir. hadügyminiszterium 1522/1896 sz. rendeletével tanítási czélokra ajánlotta.

Bármely karra könnyen ráerősíthető!

Legtöbb államban szabadalmazva!!

Viszontelárusítók kerestetnek.

Magyar ruggyantaárugyár
részvénytársaság
BUDAPEST,